T006 A HÀM VI Q34 Thảo Mộc

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

TAÏP A-HAØM QUYEÅN 34

KINH 940. THAÛO MOÄC1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ2 sanh töû luaân chuyeån maõi, maø khoâng bieát bieân teá toái sô3 cuûa khoå. Caùc Tyø-kheo, yù caùc oâng nghó theá naøo? Taát caû loaïi coû caây treân maët ñaát naøy, neáu xeû ra laøm theû baèng boán ngoùn tay duøng ñeå ñeám cha meï cuûa caùc oâng ñaõ traûi qua sanh töû luaân hoài, thì soá theû tre ñaõ heát, nhöng soá cha meï caùc oâng vaãn coøn khoâng heát. “Naøy caùc Tyø-kheo, töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi nhö vaäy, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân caùc Tyø-kheo haõy hoïc nhö vaày: ‘Haõy sieâng naêng tinh taán, ñoaïn töø caùc höõu, chöù cho taêng töôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 941. THOÅ HOAØN LIEÄP4 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Theá naøo, caùc Tyø-kheo? Neáu ñem heát buøn ñaát

1.
Ñaïi Chaùnh quyeån 34. AÁn Thuaän Hoäi Bieân, vii. Nhö Lai sôû thuyeát tuïng, 45. Voâ thuûy töông öng, kinh soá 1377. Quoác Dòch, viii. Nhö Lai tuïng, 5. Voâ thuûy töông öng, kinh 13400. Phaät Quang, quyeån 34, kinh 932. Töông ñöông Paøli, S. 15, 1. Tiòakaæææhaö. Haùn, N0100(336).

2.
Paøli: amatagga, khôûi thuûy khoâng theå öôùc löôïng.

3.
Haùn: baûn teá . Paøli: pubbaø koæi.

4.
Hoøn ñaát. Paøli: 15.2 Pathavì. Haùn: N0100(336).

nôi ñaïi ñòa naøy vo laïi thaønh vieân nhö traùi baø-la5 ñeå ñeám cha meï cuûa caùc oâng ñaõ traûi qua sanh töû luaân hoài, thì soá vieân ñaát ñaõ heát, nhöng soá cha meï caùc oâng vaãn coøn khoâng heát. “Naøy caùc Tyø-kheo, töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi nhö vaäy, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân caùc Tyø-kheo neân hoïc nhö vaày: ‘Haõy sieâng naêng tinh taán, ñoaïn töø caùc höõu, chöù cho taêng töôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 942. AN LAÏC6 Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Caùc Tyø-kheo, caùc oâng thaáy caùc chuùng sanh höôûng thuï khoaùi laïc an oån, thì neân nghó raèng: ‘Chuùng ta maõi maõi ôû trong sanh töû luaân hoài, cuõng ñaõ töøng höôûng thuï khoaùi laïc kia, thuù vui kia voâ löôïng.’ “Naøy caùc Tyø-kheo, töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi nhö vaäy, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân caùc Tyø-kheo neân hoïc nhö vaày: ‘Haõy sieâng naêng tinh taán, ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh.

M

5.

Baø-la quaû . N0100(336): “nhö haït ñaäu”. Paøli: kollaøtthimatta, nhö haït quaû taùo.

6.

Paøli: S.15.12. Sukhitaö. Haùn Bieät dòch, N0100(335).

KINH 943. KHOÅ NAÕO7 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Caùc Tyø-kheo, neáu thaáy caùc chuùng sanh chòu caùc khoå naõo, thì neân nghó raèng: ‘Ta töø voâ thæ sanh töû luaân hoài maõi cho ñeán nay, cuõng ñaõ töøng chòu khoå nhö vaäy, ñeán soá voâ löôïng.’ “Naøy caùc Tyø-kheo, töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi nhö vaäy, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân caùc Tyø-kheo neân hoïc nhö vaày: ‘Haõy sieâng naêng tinh taán, ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh M KINH 944. KHUÛNG BOÁ8 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi, maø khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Naøy caùc Tyø-kheo, caùc oâng thaáy caùc chuùng sanh maø sanh loøng sôï haõi, döïng ñöùng chaân loâng; neân nghó raèng: ‘Quaù khöù chuùng ta chaéc chaén ñaõ töøng saùt sanh, ñaõ töøng laøm toån thöông, ñaõ töøng laøm haïi, ñaõ töøng laøm aùc tri thöùc, maõi maõi ôû trong sanh töû luaân hoài voâ thuûy, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå.’ “Caùc Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: Haõy ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh. M 7. Paøli: S.15,11. Duggataö. Haùn Bieät dòch, N0100(336). 8. Paøli: tham chieáu caùc kinh treân. Haùn, N0100(337).

KINH 945. AÙI NIEÄM9 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû luaân chuyeån maõi, maø khoâng

bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Caùc Tyø-kheo, neáu thaáy chuùng sanh maø khôûi aùi nieäm hoan hyû, thì neân nghó raèng: 'Chuùng sanh nhö vaäy, trong ñôøi quaù khöù chaéc chaén ñaõ töøng laø cha meï, anh em, vôï con, quyeán thuoäc, thaày baïn, tri thöùc cuûa chuùng ta, cöù maõi maõi luaân chuyeån sanh töû nhö vaäy, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân caùc Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: Haõy noã löïc tinh caàn, ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng." Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät ñaõ daïy, hoan hyû phuïng haønh M KINH 946. HAÈNG HAØ10 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, coù moät Ba-la-moân ñeán choã Phaät, cung kính thaêm hoûi, sau khi chaøo hoûi xong ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: "Thöa Cuø-ñaøm, ñôøi vò lai seõ coù bao nhieâu Ñöùc Phaät?" Phaät baûo Baø-la-moân: "Phaät ñôøi vò lai coù voâ löôïng nhö soá caùt soâng Haèng." Baáy giôø, Baø-la-moân nghó raèng: "Caùc Ñaáng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc ñôøi vò lai seõ coù voâ löôïng nhö soá caùt soâng Haèng, ta seõ theo caùc Ngaøi tu phaïm haïnh." Baø-la-moân sau khi ñaõ nghe nhöõng gì Ñöùc Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. Treân ñöôøng veà, Ba-la-moân vöøa ñi vöøa nghó: "Hoâm nay ta chæ hoûi Sa-moân Cuø-ñaøm veà chö Phaät ñôøi vò lai chöù chöa hoûi chö Phaät quaù khöù." Lieàn trôû laïi hoûi Theá Toân:

9.

Paøli: 15. 14-19. Maøtaø, v.v... Haùn, N0100(338).

10.

Paøli: S.15.8. Gaígaø. Haùn, N0100(339).

"Theá naøo Cuø-ñaøm, ñôøi quaù khöù coù bao nhieâu Ñöùc Phaät?" Phaät baûo Baø-la-moân: "Phaät ñôøi quaù khöù cuõng coù voâ löôïng nhö soá caùt soâng Haèng." Luùc aáy Baø-la-moân lieàn nghó: "Chö Phaät Theá Toân trong ñôøi quaù khöù cuõng coù voâ löôïng nhö soá caùt soâng Haèng, maø ta chöa töøng thaân caän. Giaû söû voâ löôïng caùc Ñaáng Chaùnh Ñaúng Chaùnh Giaùc trong ñôøi vò lai nhö soá caùt soâng Haèng, cuõng seõ khoâng thaân caän vui vaày, thì trong hieän taïi ta neân ôû choã Sa-moân Cuø-ñaøm tu haønh phaïm haïnh." Nhaân ñoù chaép tay baïch Phaät: "Nguyeän xin Theá Toân cho pheùp con xuaát gia tu phaïm haïnh trong Chaùnh phaùp luaät." Phaät baûo Baø-la-moân: "Chaáp thuaän cho oâng xuaát gia tu phaïm haïnh, ñöôïc laøm Tyø-kheo trong Chaùnh phaùp luaät." Baáy giôø, Baø-la-moân lieàn ñöôïc xuaát gia thoï cuï tuùc, sau khi xuaát gia moät mình ôû nôi thanh vaéng tö duy veà nguyeân nhaân laøm cho ngöôøi thieän nam, chaùnh tín xuaát gia hoïc ñaïo, soáng khoâng nhaø,... cho ñeán ñaéc A-la-haùn. M KINH 947. LUÏY COÁT11 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû nuùi Tyø-phuù-la, thaønh Vöông xaù12. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Coù moät ngöôøi13, ôû trong moät kieáp sanh töû luaân hoài, xöông traéng choàng chaát khoâng bò muïc naùt, nhö nuùi Tyø-phuù-la. Neáu vò Thaùnh ñeä töû naøo bieát nhö thaät veà Thaùnh ñeá khoå naøy, bieát nhö thaät veà söï taäp khôûi cuûa khoå naøy, bieát nhö thaät veà söï dieät taän cuûa khoå naøy, bieát nhö thaät veà con ñöôøng ñöa ñeán söï dieät khoå naøy; sau khi vò aáy bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, taát ñoaïn tröø ba keát: thaân kieán, giôùi thuû vaø

nghi. Khi ñoaïn tröø

11. Ñoáng xöông noï.

Paøli: S.15.10 Puggala (con ngöôøi). Haùn, N0100(340), 101(11), 150A(30).

12. Nuùi Tyø-phuù-la, thaønh Vöông xaù

. Paøli: Veppulla-pabbata; Nhöng S.15.10:

Raøjagahe Gijjhakuøæe pabbate. Treân nuùi Kyø-xaø-quaät, thaønh Vöông xaù.

13.

Paøli: ekapuggalassa, ñoái vôùi moät con ngöôøi.

ñöôïc ba keát naøy, ñaéc Tu-ñaø-hoaøn, khoâng rôi vaøo phaùp ñöôøng aùc, quyeát ñònh höôùng thaúng Chaùnh giaùc, chæ coøn baûy laàn qua laïi Trôøi, Ngöôøi, cöùu caùnh thoaùt khoå." Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä: Moät ngöôøi, trong moät kieáp, Choàng chaát xöông coát khoâ; Ñeå laâu khoâng muïc naùt, Nhö nuùi Tyø-phuù-la. Neáu caùc Thaùnh ñeä töû, Chaùnh trí thaáy chaân ñeá; Khoå cuøng nguyeân nhaân khoå, Lìa khoå ñöôïc tòch dieät. Tu taäp taùm con ñöôøng, Höôùng thaúng ñeán Nieát-baøn; Chæ coøn traûi baûy laàn, Qua laïi sanh trôøi ngöôøi. Saïch heát taát caû keát, Giaûi thoaùt bôø meù khoå. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 948. THAØNH TRÌ14 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, maõi luaân chuyeån, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå." Baáy giôø, coù moät Tyø-kheo töø choã ngoài ñöùng daäy, söûa laïi y phuïc, tròch aùo vai phaûi, ñaûnh leã Ñöùc Phaät, quyø goái saùt ñaát, chaép tay baïch Phaät: "Bach Theá Toân, kieáp daøi laâu nhö theá naøo?"

14. Quoác Dòch phaåm 2, kinh 13480-13417 (=984-956).

Paøli: S.15.6.

Saøsapaø. Haùn,

N0100(341),

0

N 125(52.3).

Phaät baûo Tyø-kheo: "Ta coù theå vì oâng maø noùi, nhöng oâng khoù maø bieát ñöôïc!" Tyø-kheo baïch Phaät: "Ngaøi coù theå noùi thí duï khoâng?" Phaät baûo: "Coù theå noùi. Naøy Tyø-kheo, thí nhö thaønh trì baèng saét, vuoâng vöùc moät do-tuaàn, töø treân xuoáng döôùi cuõng nhö vaäy, beân trong ñaày haït caûi. Cöù moät traêm naêm coù ngöôøi laáy moät haït caûi. Soá haït caûi kia coù theå heát, nhöng kieáp vaãn coøn chöa heát. Cuõng vaäy Tyø-kheo, kieáp kia daøi laâu nhö vaäy. Kieáp daøi caû traêm, ngaøn, vaïn, öùc khoå lôùn noái tieáp nhau, maø xöông traéng chaát thaønh goø, maùu muû chaûy thaønh soâng, trong caùc ñöôøng aùc ñòa nguïc, suùc sanh, ngaï quyû. Tyø-kheo, ñoù goïi laø töø voâ thæ sanh töû maõi luaân hoài, khoâng bieát nguoàn goác khoå. Cho neân Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: 'Ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.'" Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 949. NUÙI15 Toâi nghe nhö vaày: Moät

thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, maõi luaân chuyeån, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå.” Baáy giôø, coù moät Tyø-kheo töø choã ngoài ñöùng daäy, söûa laïi y phuïc, tròch aùo vai phaûi, ñaûnh leã Ñöùc Phaät, quyø goái saùt ñaát, chaép tay baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, kieáp daøi laâu nhö theá naøo?” Phaät baûo Tyø-kheo: “Ta coù theå vì oâng maø noùi, nhöng oâng khoù bieát ñöôïc!” Tyø-kheo baïch Phaät: “Ngaøi coù theå noùi thí duï khoâng?”

15. Paøli: S.15.5. Pabbata. Haùn, N0100(342).

Phaät baûo: “Coù theå noùi. Naøy Tyø-kheo, thí nhö nuùi ñaù lôùn khoâng bò vôõ, khoâng bò lôû suït, vuoâng vöùc moät do-tuaàn. Neáu coù ngöôøi naøo duøng maûnh luïa ca- thi kieáp-boái16, cöù moät traêm naêm phuûi qua moät laàn; phuûi khoâng ngöøng nghæ. Nuùi ñaù moøn heát, nhöng kieáp vaãn coøn chöa heát. Naøy Tyø-kheo, kieáp kia daøi laâu nhö vaäy, caû ñeán traêm, ngaøn, vaïn, öùc kieáp chòu caùc khoå naõo... cho ñeán caùc Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: ‘Ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 950. QUAÙ KHÖÙ17 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, maõi luaân hoài, khoâng bieát nguoàn goác khoå.” Luùc aáy, coù moät Tyø-kheo töø choã ngoài ñöùng daäy, söûa laïi y phuïc, tròch aùo vai phaûi, ñaûnh leã Ñöùc Phaät, quyø goái saùt ñaát, chaép tay baïch Phaät: “Baïch Theá Toân, quaù khöù coù bao nhieâu kieáp?” Phaät baûo Tyø-kheo: “Ta coù theå vì oâng maø noùi, nhöng oâng khoù maø bieát ñöôïc!” Tyø-kheo baïch Phaät: “Ngaøi coù theå noùi thí duï khoâng?” Phaät baûo: “Coù theå noùi. Naøy Tyø-kheo, thí nhö coù ngöôøi soáng tôùi traêm tuoåi. Buoåi saùng nhôù laïi ba traêm ngaøn kieáp. Buoåi tröa nhôù laïi ba traêm ngaøn kieáp. Buoåi chieàu nhôù laïi ba traêm ngaøn kieáp. Ngaøy naøo cuõng nhôù nghó ñeán soá kieáp nhö vaäy, cho ñeán traêm tuoåi maïng chung, cuõng khoâng theå nhôù ñöôïc bieân teá cuûa soá kieáp. Tyø-kheo neân bieát voâ löôïng soá kieáp quaù

16. Ca-thi kieáp-boái

. Paøli: Kaøsika vattha, vaûi saûn xuaát ôû nöôùc Kaøsi.

17. , S.15.7.

Paøli Saøvakaø (caùc Ñeä töû). Cf. N0100(343).

khöù nhö vaäy. Voâ löôïng soá kieáp quaù khöù, maõi maõi chòu khoå vaø xöông chaát thaønh nuùi, maùu muû chaûy thaønh soâng, trong caùc ñöôøng aùc ñòa nguïc, suùc sanh, ngaï quyû. Cuõng vaäy, Tyø-kheo töø voâ thæ sanh töû maõi luaân hoài, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: ‘Ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng’.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 951. VOÂ HÖÕU NHAÁT XÖÙ18 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc

Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, maõi luaân hoài, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Khoâng coù moät nôi naøo maø khoâng sanh khoâng cheát. Nhö vaäy, töø voâ thæ sanh töû maõi maõi khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: ‘Ñoaïn töø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 952. VOÂ BAÁT NHAÁT XÖÙ19 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, maõi luaân hoài, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Khoâng coù moät nôi naøo maø khoâng coù cha meï, anh em, vôï con, quyeán thuoäc, thaân thích, Sö tröôûng. Cuõng vaäy, Tyø-kheo, töø voâ thæ sanh töû maõi maõi luaân hoài khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: ‘Ñoaïn töø caùc höõu, chôù

18. Khoâng coù moät choã naøo. Haùn Bieät dòch, N0100(344). Paøli, khoâng thaáy töông ñöông. 19. Khoâng moät nôi naøo maø khoâng. , S.15.14-19. Paøli Maøtaø, v.v... Cf. N0100(345).

cho taêng tröôûng’.”

Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

M

KINH 953. BONG BOÙNG NÖÔÙC MÖA20

Toâi nghe nhö vaày:

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, maõi luaân hoài, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Thí nhö trôøi möa lôùn, bong boùng nöôùc thoaùng sanh thoaùng dieät. Cuõng vaäy, chuùng sanh bò voâ minh che laáp, aùi coät coå mình, töø voâ thæ sanh töû, neân söï sanh, söï cheát maõi maõi luaân hoài, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: ‘Ñoaïn töø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 954. CÔN MÖA TRUÙT21 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, maõi luaân hoài, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Thí nhö trôøi möa lôùn taàm taõ khaép nôi, caû Ñoâng, Taây, Nam, Baéc khoâng nôi naøo laø khoâng möa. Cuõng nhö, phöông Ñoâng, phöông Nam, phöông Taây, phöông Baéc. Trong voâ löôïng quoác ñoä, kieáp thaønh, kieáp hoaïi gioáng nhö trôøi möa lôùn, gioït möa khaép nôi trong thieân haï, khoâng nôi naøo laø khoâng möa. Cuõng vaäy, töø voâ thæ sanh töû luaân hoài maõi maõi, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå.

20.

Paøli, tham chieáu, S.22.95. Phenam (bong boùng), S.48.50. Saddha (tín). Cf. N0100(346).

21. Quoác Dòch goàm hai kinh: 1344. Ñaïi vuõ hoàng chuù

; 1315. Tròch tröôïng (neùm gaäy). Paøli,
S.15.9. Daòña (caây gaäy).
“Thí nhö neùm gaäy leân khoâng trung, hoaëc ñaàu rôi xuoáng ñaát, hoaëc laø ñuoâi rôi xuoáng ñaát, hoaëc khoaûng giöõa rôi xuoáng ñaát. Cuõng vaäy, töø voâ thæ sanh töû luaân hoài maõi maõi, hoaëc ñoïa vaøo ñòa nguïc, hoaëc ñoïa vaøo suùc sanh, hoaëc ñoïa vaøo ngaï quyû. Sanh töû voâ thæ nhö vaäy, luaân chuyeån maõi maõi. Cho neân Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: ‘Ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.’” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 955. NGUÕ TIEÁT LUAÂN22 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Chuùng sanh töø voâ thæ sanh töû, luaân hoài maõi maõi, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Naøy Tyø-kheo, thí nhö, hoaëc coù ngöôøi laên baùnh xe naêm tieát, luoân luoân laên khoâng nghæ. Cuõng vaäy, chuùng sanh laên baùnh xe vaøo naêm ñöôøng, hoaëc rôi vaøo ñöôøng ñòa nguïc, suùc sanh, ngaï quyû, cuøng ñöôøng Trôøi, Ngöôøi, luùc naøo cuõng laên khoâng döøng. Cuõng vaäy, voâ thæ sanh töû luaân hoài maõi maõi, khoâng bieát bieân teá toái sô cuûa khoå. Cho neân Tyø-kheo, neân hoïc nhö vaày: ‘Ñoaïn tröø caùc höõu, chôù cho taêng tröôûng.’”

Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M

22. Baùnh xe 5 tieát (caêm). Paøli, khoâng thaáy töông ñöông. Bieät dòch, N099(432), N0100(349).

KINH 956. TYØ-PHUÙ-LA23 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû beân nuùi Tyø-phuù-la, taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Taát caû haønh voâ thöôøng, taát caû haønh khoâng haèng höõu, khoâng an ñònh, laø phaùp bieán dòch. Caùc Tyø-kheo, ñoái taát caû haønh neân sanh yeåm ly, caàu vui giaûi thoaùt. Caùc Tyø-kheo, vaøo thôøi quaù khöù nuùi Tyø-phuù-la naøy goïi laø nuùi Tröôøng truùc24. Choã daân chuùng ôû chung quanh nuùi goïi laø aáp Ñeà-di-la25. Ngöôøi aáp Ñeà-di-la soáng boán vaïn tuoåi. Ngöôøi aáp Ñeà- di-la leân ñænh nuùi naøy, boán ngaøy môùi trôû veà. Ñöông thôøi coù Phaät Ca- la-ca Toân-ñeà26 Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Theá Toân, xuaát hieän theá gian, thuyeát phaùp giaùo hoùa; phaùp aáy, khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa, sau cuøng ñeàu thieän, nghóa thieän, vò thieän, thuaàn ñaày thanh tònh, phaïm haïnh thanh baïch, môû baøy hieån thò. Hieän taïi teân nuùi Tröôøng truùc cuõng maát, daân chuùng aáp Ñeà-di-la cuõng khoâng coøn, Ñöùc Phaät Nhö Lai kia cuõng ñaõ vaøo Baùt- nieát-baøn. Tyø-kheo neân bieát, taát caû caùc haønh ñeàu voâ thöôøng, khoâng haèng höõu, khoâng an ñònh, laø phaùp bieán dòch, ñoái taát caû haønh, neân tu taäp yeåm ly, ly duïc, giaûi thoaùt. “Caùc Tyø-kheo, vaøo thôøi quaù khöù, nuùi Tyø-phuù-la naøy goïi laø Baèng-ca27. Luùc aáy choã ngöôøi daân cö truù chung quanh nuùi goïi laø aáp A- tyø-ca28. Tuoåi thoï ngöôøi daân luùc aáy laø ba vaïn tuoåi.

Ngöôøi A-tyø-ca leân nuùi naøy trong voøng ba ngaøy môùi trôû veà laïi. Ñöông thôøi coù Phaät Caâu- na-haøm Maâu-ni Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc, Minh Haïnh Tuùc, Thieän Theä, Theá Gian Giaûi, Voâ Thöôïng Só, Ñieàu Ngöï Tröôïng Phu, Thieân Nhaân Sö, Phaät, Theá Toân, xuaát hieän ôû ñôøi, dieãn noùi kinh

23.

Paøli, S. 15.20. Vepullapbbataö. Bieät dòch, N0100(350).

24. Tröôøng truùc sôn . Paøli: Paøcìnavaösa (ñoâng truùc).

25. Ñeà-di-la aáp

. Paøli: Tivara.

26. Ca-la-ca oân-ñeà

T = Phaät Caâu-löu-toân. Paøli: Kakusandho.

27. Baèng-ca

. Paøli: Vaíkaka.

28. A-tyø-ca

. Paøli: Rohitassa (ngöïa ñoû). Xem cht. 30 döôùi.

phaùp, khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa, chaën sau ñeàu thieän, nghóa thieän, vò thieän, thuaàn ñaày thanh tònh, phaïm haïnh thanh baïch, môû baøy, hieån thò. Caùc Tyø-kheo, teân nuùi Baèng-ca kia ñaõ maát töø laâu, daân aáp A-tyø-ca töø laâu cuõng khoâng coøn, Ñöùc Phaät Theá Toân kia cuõng vaøo Baùt-nieát-baøn. Cuõng vaäy, Tyø-kheo, taát caû caùc haønh ñeàu voâ thöôøng, khoâng haèng höõu, khoâng an ñònh, laø phaùp bieán dòch. Tyø-kheo caùc oâng, neân tu taäp yeåm ly, caàu vui giaûi thoaùt. “Caùc Tyø-kheo, vaøo thôøi quaù khöù, nuùi Tyø-phuù-la naøy teân laø Tuù-ba-la-thuû29. Choã nhaân daân cö nguï quanh nuùi goïi laø aáp Xích maõ30. Tuoåi thoï ngöôøi daân laø hai vaïn tuoåi. Ngöôøi daân ôû ñaây leân ñænh nuùi naøy trong voøng hai ngaøy môùi veà laïi ñöôïc. Ñöông thôøi coù Phaät Ca-dieáp Nhö Lai, ÖÙng Cuùng... cho ñeán xuaát hieän ôû ñôøi, dieãn noùi kinh phaùp, khoaûng ñaàu, khoaûng giöõa, khoaûng sau ñeàu thieän; nghóa thieän, vò thieän, thuaàn ñaày thanh tònh, phaïm haïnh thanh baïch, môû baøy, hieån thò. Tyø-kheo, neân bieát teân nuùi Ba-la-thuû ñaõ maát töø laâu, daân aáp Xích maõ töø laâu cuõng khoâng coøn, Ñöùc Phaät Theá Toân kia cuõng vaøo Baùt-nieát- baøn. Cuõng vaäy, Tyø-kheo, taát caû caùc haønh ñeàu voâ thöôøng, khoâng haèng höõu, khoâng an ñònh, laø phaùp bieán dòch. Cho neân Tyø-kheo neân tu taäp yeåm ly, ly duïc, giaûi thoaùt. “Caùc Tyø-kheo, ngaøy nay nuùi naøy teân laø Tyø-phuù-la. Choã coù daân chuùng cö nguï chung quanh nuùi, goïi laø nöôùc Ma-kieät-ñeà. Tuoåi thoï cuûa nhöõng ngöôøi daân naøy laø traêm tuoåi, neáu kheùo töï ñieàu hoøa thì coù ñöôïc traêm tuoåi. Ngöôøi Ma-kieät-ñeà leân ñænh nuùi naøy chæ trong choác laùt laø trôû veà. Nay Ta ôû nôi naøy ñöôïc thaønh Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc,... cho ñeán Phaät, Theá Toân, dieãn noùi Chaùnh phaùp, giaùo hoùa khieán ñöôïc Nieát-baøn tòch dieät, chaùnh ñaïo, thieän theä giaùc tri. “Tyø-kheo neân bieát, teân nuùi Tyø-phuù-la naøy cuõng seõ tieâu ma, ngöôøi Ma-kieät-ñeà cuõng seõ dieät vong. Chaúng coøn bao laâu, Nhö Lai seõ vaøo Baùt-nieát-baøn. “Nhö vaäy, Tyø-kheo, taát caû caùc haønh ñeàu voâ thöôøng, khoâng

haèng höõu, khoâng an ñònh, laø phaùp bieán dòch. Cho neân Tyø-kheo, neân tu taäp yeåm ly, ly duïc, giaûi thoaùt.”

29. Tuù-ba-la-thuû
. Paøli: Supassa.
30. Xích maõ
. Paøli: Suppiya.
Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä:
Thuôû xöa nuùi Tröôøng truùc,
Teân aáp Ñeà-di-ca.
Tieáp laø nuùi Baèng-ca,
Tuï laïc A-tyø-ca.
Nuùi Tuù-ba-la-thuû,
Teân tuï laïc Xích maõ.
Nay nuùi Tyø-phuù-la,
Teân nöôùc Ma-kieät-ñaø.
Teân nuùi ñeàu hoaïi dieät,
Daân chuùng cuõng khoâng coøn.
Chö Phaät Baùt-nieát-baøn,
Ñaõ coù gì cuõng maát.
Taát caû haønh voâ thöôøng,
Chuùng laø phaùp sanh dieät.
Coù sanh thì coù dieät,
Chæ tòch dieät laø vui.
Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.
M
KINH 957. THAÂN MAÏNG31
Toâi nghe nhö vaày:
Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù ngöôøi xuaát gia hoï Baø-sa32, ñeán choã Phaät, chaép tay chaøo hoûi. Chaøo hoûi xong ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, con coù ñieàu muoán hoûi, Ngaøi coù thì giôø raûnh ñeå

31. Quoác Dòch, tuïng viii. Nhö Lai tuïng, Töông öng 6. Baø-sa chuûng, goàm chín kinh, 13418-13426 (Ñaïi Chaùnh kinh 957- 964). AÁn Thuaän Hoäi Bieân, töông öng 46: Baø-sa xuaát gia, chín kinh: kinh 13297- 13305). Töông ñöông Paøli, moät phaàn caùc kinh thuoäc S. 33. Vacchagotta- samyutta. Ñaïi Chaùnh kinh 957; Paøli, tham chieáu S. 44.9. Kutuøhalasaølaø (luaän nghò ñöôøng). Bieät dòch, N0100(190). 32. Baø-sa chuûng xuaát gia . Paøli: Vacchagotta-paribbaøjaka, tu só thuoäc chuûng toäc Vaccha.

traû lôøi cho khoâng?” Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: “Tuøy nhöõng gì oâng hoûi, Ta seõ vì oâng maø noùi.” Baø-sa xuaát gia baïch Phaät: “Theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, coù phaûi meänh töùc laø thaân khoâng33?” Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: “Meänh töùc laø thaân, ñieàu naøy khoâng xaùc ñònh34.” “Theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, coù phaûi laø meänh khaùc thaân khaùc khoâng?” Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: “Meänh khaùc thaân khaùc, ñieàu naøy cuõng khoâng xaùc ñònh.” Baø-sa xuaát gia baïch Phaät: “Theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, toâi hoûi ‘Meänh töùc thaân?’ Thì ñöôïc traû lôøi, ‘Khoâng xaùc ñònh.’ Hoûi: ‘Meänh khaùc thaân khaùc?’ Cuõng ñöôïc traû lôøi: ‘Khoâng xaùc ñònh.’ “Sa-moân Cuø-ñaøm, coù nhöõng ñieàu kyø laï gì35 maø khi ñeä töû meänh chung lieàn ñöôïc xaùc ñònh raèng: ‘Ngöôøi naøy sanh choã kia. Ngöôøi kia sanh choã noï.’ Caùc ñeä töû kia, khi ôû nôi naøy meänh chung xaû thaân, lieàn nöông theo yù sanh thaân36, sanh vaøo nôi khaùc. Ngay luùc ñoù, chaúng phaûi laø meänh khaùc, thaân khaùc sao?” Phaät baûo Baø-sa: “Ñaây laø noùi veà höõu dö, chöù khoâng noùi voâ dö37.” Baø-sa baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, theá naøo laø höõu dö, chöù khoâng noùi voâ dö?” Phaät baûo Baø-sa:

33. Paøli: taö jìvaö taö sarìraö, töùc linh hoàn vaø thaân xaùc ñoàng nhaát; moät trong möôøi boán vaán ñeà ñöôïc xeáp vaøo loaïi voâ kyù, khoâng xaùc ñònh. 34. Haùn: voâ kyù . Paøli: avyaøkata. 35. Baûn Cao-ly: haø ñaúng kyø . Baûn Phaät Quang söûa laïi: haø ñaúng phaùp . 36. YÙ s nh thaân a , hay yù thaønh thaân, Paøli: manomaya-kaøyaø, thaân ñöôïc taùc thaønh bôûi yù, khoâng leä thuoäc vaät chaát. 37. Höõu dö ; Paøli: upaødiesa, taøn dö cuûa höõu y, chaát lieäu cuûa toàn taïi; töùc taøn dö cuûa chaáp thuû hay phieàn naõo, laøm choã y cöù cho söï toàn taïi. Nieát-baøn vôùi söï toàn taïi cuûa nguõ uaån chöa tan raõ goïi laø höõu dö y Nieát-baøn (saupaødisesa-nibbaøna). Nieát-baøn vôùi söï xaû boû hoaøn toaøn nguõ uaån goïi laø voâ dö (y) Nieát-baøn (anupaødiesa-nibbaøna).

“Thí nhö löûa, coù höõu dö38 thì coù theå chaùy, chöù khoâng phaûi khoâng coù höõu dö.” Baø-sa baïch Phaät: “Toâi thaáy coù löûa khoâng coù höõu dö maø cuõng chaùy.” Phaät baûo Baø-sa: “Theá naøo laø thaáy löûa khoâng coù höõu dö maø cuõng chaùy?” Baø-sa baïch Phaät: “Thí nhö moät ñoáng löûa lôùn bò gioù loác thoåi qua, laøm löûa boác leân khoâng trung. Ñoù haù khoâng phaûi laø löûa voâ dö 39 sao?” Phaät baûo Baø-sa: “Löûa ñöôïc gioù thoåi boác leân töùc laø höõu dö, chöù chaúng phaûi voâ dö.” Baø-sa baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, löûa bay trong khoâng, sao goïi laø höõu dö?” Phaät baûo Baø-sa: “Löûa bay trong khoâng trung nöông gioù maø truï, nöông gioù maø chaùy. Vì nöông vaøo gioù neân noùi laø höõu dö40.” Baø-sa baïch Phaät: “Chuùng sanh maïng chung ôû nôi naøy, nöông yù sanh thaân, vaõng sanh nôi khaùc, taïi sao noùi laø höõu dö?” Phaät baûo Baø-sa: “Chuùng sanh maïng chung ôû nôi naøy, nöông yù sanh thaân, sanh nôi khaùc. Ngay luùc aáy, nhaân vì aùi maø thuû, nhaân vì aùi maø truï, neân noùi laø höõu dö41.” Baø-sa baïch Phaät: “Chuùng sanh vì aùi laïc neân höõu dö, vì nhieãm ñaém neân höõu dö. Chæ coù Theá Toân môùi ñaït voâ dö naøy maø thaønh Ñaúng Chaùnh Giaùc. “Thöa Sa-moân Cuø-ñaøm, theá gian nhieàu duyeân söï, xin pheùp ñöôïc caùo töø!” Phaät baûo Baø-sa: “OÂng töï bieát ñuùng luùc.”

38. Höõu dö, ñaây ñöôïc hieåu laø nhieân lieäu.

39. Voâ dö, ñaây chæ löûa khoâng nhieân lieäu.

40. Höõu dö, upaødiesa, ñaây ñöôïc hieåu laø sôû y. 41. ÔÛ ñaây höõu dö ñoàng nghóa vôùi chaáp thuû.

Baø-sa xuaát gia nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy, ra veà. M KINH 958. MUÏC-LIEÂN42 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân cuõng ôû nôi ñaây. Luùc aáy, coù ngöôøi xuaát gia doøng hoï Baø-sa, ñeán choã Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn- lieân, cuøng Toân giaû gaëp nhau thaêm hoûi khích leä nhau, roài ngoài lui qua moät beân, thöa Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân: “Toâi coù vieäc muoán hoûi, Toân giaû coù raûnh thì giôø ñeå traû lôøi cho khoâng?”

Muïc-kieàn-lieân ñaùp lôøi Baø-sa: “Tuøy nhöõng gì oâng muoán hoûi, neáu bieát toâi seõ traû lôøi.” Luùc aáy, Baø-sa xuaát gia hoûi Toân giaû Muïc-kieàn-lieân: “Nhaân gì, duyeân gì maø caùc Sa-moân, Baø-la-moân khaùc, coù ngöôøi ñeán hoûi: ‘Theá naøo, Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, khoâng coøn; Nhö Lai sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; Nhö Lai sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù?’ hoï ñeàu tuøy theo ñoù maø ñaùp. Coøn Sa-moân Cuø- ñaøm, neáu coù ngöôøi ñeán hoûi: ‘Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, khoâng coøn; Nhö Lai sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; Nhö Lai sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù?’ maø laïi khoâng xaùc ñònh?” Muïc-kieàn-lieân baûo Baø-sa: “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân khaùc vì khoâng bieát nhö thaät ñoái vôùi saéc, söï taäp khôûi saéc, söï dieät taän saéc, vò ngoït cuûa saéc, söï tai haïi cuûa saéc, söï xuaát ly saéc, neân ñoái vôùi vieäc Nhö Lai sau cheát coù coøn, sanh ra chaáp tröôùc; hay sau khi cheát Nhö Lai khoâng coøn; Nhö Lai sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; Nhö Lai sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù, sanh khôûi chaáp tröôùc. Khoâng bieát nhö thaät ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc,... söï taäp khôûi cuûa thöùc, söï dieät taän cuûa thöùc, vò ngoït cuûa thöùc, söï tai haïi cuûa thöùc, söï xuaát ly thöùc. Vì khoâng bieát nhö thaät neân ñoái vôùi vieäc Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, sanh ra chaáp tröôùc; sau khi cheát

42. Paøli, S.44.7. Moggalaøna (AØyatana). Bieät dòch, N0100(191).

khoâng coøn, sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng, sau khi cheát chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng coù, sanh ra chaáp tröôùc. Nhö Lai, bieát nhö thaät ñoái vôùi saéc, bieát nhö thaät ñoái vôùi söï taäp khôûi cuûa saéc, söï dieät taän cuûa saéc, vò ngoït cuûa saéc, söï tai haïi cuûa saéc, söï xuaát ly saéc. Vì bieát nhö thaät neân ñoái vôùi vieäc Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, khoâng chaáp tröôùc; hay sau khi cheát khoâng coøn, sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng coù, sau khi cheát chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng coù khoâng sanh chaáp tröôùc. Vaø bieát nhö thaät ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc,... bieát nhö thaät ñoái vôùi söï taäp khôûi cuûa thöùc, söï dieät taän cuûa thöùc, vò ngoït cuûa thöùc, söï tai haïi cuûa thöùc, söï xuaát ly thöùc. Vì bieát nhö thaät neân ñoái vôùi vieäc Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, khoâng ñuùng; hay sau khi cheát khoâng coøn, sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng coù, sau khi cheát

chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng coù, cuõng khoâng ñuùng. Vì Nhö Lai laø saâu xa, roäng lôùn, voâ löôïng, voâ soá, nhöng taát caû ñeàu tòch dieät. “Naøy Baø-sa, vì nhaân nhö vaäy, duyeân nhö vaäy, caùc Sa-moân, Baø- la-moân khaùc, neáu coù ngöôøi ñeán hoûi: ‘Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn, sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng coù’, thì vì hoï maø kyù thuyeát. Cuõng vì nhaân nhö vaäy, duyeân nhö vaäy, ñoái Nhö Lai, neáu coù ngöôøi naøo ñeán hoûi: ‘Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn, sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng coù; sau khi cheát chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng coù’, thì khoâng vì hoï maø kyù thuyeát.” Sau khi Baø-sa xuaát gia nghe nhöõng gì Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn- lieân noùi, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 959. KYØ TAI43 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø trong thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù ngöôøi xuaát gia doøng Baø-sa ñeán choã Phaät, chaép tay thaêm hoûi; sau khi thaêm hoûi xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng:

43. Quoác Dòch chia laøm hai kinh: “Kyø tai” vaø “Tieân-na Ca-chieân-dieân” AÁn Thuaän cuõng chia laøm hai. . Paøli, S.44.11. Sabhiyo. Bieät dòch, N0100(192, 193).

“Thöa Cuø-ñaøm, do nhaân gì, duyeân gì maø caùc Sa-moân, Baø-la-moân khaùc, neáu coù ngöôøi ñeán hoûi… “Noùi ñaày ñuû nhö treân.” Baáy giôø, Baø-sa xuaát gia vui veû noùi raèng: “Laï thay! Thöa Cuø-ñaøm, giöõa Ñaïi Sö vaø ñeä töû, nghóa ñoàng nghóa, cuù ñoàng cuù, vò ñoàng vò, cho ñeán ñoàng ñeä nhaát nghóa. Thöa Cuø-ñaøm, hoâm nay con coù ñeán choã Ñaïi Muïc-kieàn-lieân, duøng nghóa nhö vaäy, cuù nhö vaäy, vò nhö vaäy maø hoûi Toân giaû; Toân giaû cuõng duøng nghóa nhö vaäy, cuù nhö vaäy, vò nhö vaäy maø traû lôøi cho con, nhö nhöõng gì maø Cuø-ñaøm noùi hoâm nay. Cho neân thöa Cuø-ñaøm, thaät laø kyø ñaëc, giöõa Ñaïi Sö vaø ñeä töû, nghóa ñoàng nghóa, cuù ñoàng cuù, vò ñoàng vò, cho ñeán ñoàng ñeä nhaát nghóa.” Baáy giôø44, Baø-sa xuaát gia coù nhaân duyeân ñeán tuï laïc Na-leâ45. Sau khi lo lieäu moïi vieäc ñaõ xong, ñeán choã Toân giaû Tieân-ñaø Ca-chieân- dieân46, cuøng nhau thaêm hoûi. Sau khi thaêm hoûi xong, ngoài lui qua moät beân, roài hoûi Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân: “Do nhaân gì, duyeân gì maø Sa-moân Cuø-ñaøm, neáu coù ngöôøi ñeán hoûi: ‘Nhö Lai sau khi cheát coù coøn, hay sau khi cheát khoâng coøn; sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng coù; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù’, thì khoâng vì hoï maø kyù thuyeát?” Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân noùi vôùi Baø-sa xuaát gia: “Baây giôø toâi hoûi oâng, cöù theo yù maø ñaùp cho toâi. YÙ oâng theá naøo? Hoaëc nhaân aáy, hoaëc duyeân aáy, maø caùc haønh ñöôïc thi thieát47 raèng: ‘Ñaây laø saéc, ñaây laø voâ saéc, ñaây laø töôûng, ñaây laø phi töôûng, ñaây laø phi töôûng phi phi töôûng’. Hoaëc nhaân kia, duyeân kia, haønh kia, haønh dieät khoâng coøn, vónh vieãn dieät roài, Nhö Lai ñoái vôùi hoï coù kyù thuyeát raèng: ‘Sau khi cheát coù, hay sau khi cheát khoâng coù; sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù’, khoâng48?”

44. Töø ñaây xuoáng, AÁn Thuaän taùch thaønh moät kinh rieâng. 45. Na-leâ tuï laïc . Paøli: Naøtike Giójakaøvasatte. 46. Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân . Paøli:

Sabhiyo Kaccaøno. 47. Baûn Cao-ly: haønh thaân thi ¦æ ¨ ¬I . Baûn Minh: chuûng thi thieát chö haønh ºØ ¬I ³] ½Ñ ¦æ . AÁn Thuaän Hoäi Bieân, Phaät Quang vaø Quoác Dòch ñeàu söûa theo baûn Minh. Tham chieáu Paøli: yo ca vaccha hetu yo ca paccayo paóóaøpanaøya ruøpìti vaø aruøpìti va... “Coù nhaân naøy, coù duyeân naøy, ñeå tuyeân boá (= thi thieát) raèng: ñaây laø saéc, ñaây laø voâ saéc...” 48. Tham chieáu Paøli: so ca hetu, so ca paccayo sabbena sabbaö sabbathaø sabbaö

Baø-sa xuaát gia traû lôøi Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân: “Hoaëc nhaân aáy, hoaëc duyeân aáy, maø caùc haønh ñöôïc thi thieát raèng: ‘Ñaây laø saéc, ñaây laø voâ saéc, ñaây laø töôûng, ñaây laø phi töôûng, ñaây laø phi töôûng phi phi töôûng’. Hoaëc nhaân kia, duyeân kia, haønh kia, haønh dieät khoâng coøn; thì laøm sao Cuø-ñaøm ñoái vôùi hoï maø kyù thuyeát: ‘Nhö Lai, sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn; sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù’?” Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân baûo Baø-sa xuaát gia: “Cho neân vì nhaân naøy, vì duyeân naøy maø coù ngöôøi hoûi Nhö Lai: ‘Nhö Lai, sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn; sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù’, Nhö Lai khoâng vì hoï maø kyù thuyeát.” Baø-sa xuaát gia hoûi Tieân-ña Ca-chieân-dieân: “Ngaøi laøm ñeä töû Sa-moân Cuø-ñaøm ñaõ bao laâu roài nhö vaäy?” Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân ñaùp: “Toâi xuaát gia tu phaïm haïnh trong Chaùnh phaùp luaät, môùi hôn ba naêm.”

Baø-sa xuaát gia noùi: “Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân, nhanh thay, ngaøi ñöôïc ñieàu thieän lôïi! Môùi xuaát gia chæ moät thôøi gian ngaén maø ñaõ ñaït ñöôïc luaät nghi veà thaân, mieäng nhö vaäy vaø laïi ñöôïc trí tueä bieän taøi nhö vaäy.” Sau khi Baø-sa xuaát gia nghe nhöõng gì Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân noùi, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 960. KYØ ÑAËC49 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø trong thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù xuaát gia hoï Baø-sa, ñeán choã Phaät, chaép tay thaêm hoûi, thaêm hoûi xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng:

aparisesaö nirujjheyya, kena naö paóóaøpanaøya ruøpì ti vaø aruøpì ti vaø... “Neáu nhaân aáy, duyeân aáy hoaøn toaøn dieät taän, vónh vieãn dieät taän, do caùi gì maø noùi (=thi thieát): ñaây laø saéc, ñaây laø voâ saéc...?” 49. Paøli, S.44.8 Vaccho (Bhandham). Bieät dòch N0100(194).

“Thöa Cuø-ñaøm, con coù ñieàu muoán hoûi, Ngaøi coù raûnh giôø ñeå giaûi ñaùp cho khoâng?” Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: “Tuøy theo nhöõng gì oâng muoán hoûi, Ta seõ vì oâng maø noùi.” Baø-sa xuaát gia baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, vì nhaân gì, duyeân gì, maø coù ngöôøi ñeán hoûi: ‘Nhö Lai, sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn; sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù’, Ngaøi khoâng vì hoï kyù thuyeát?” Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: “...” Nhö nhöõng gì Tieân-ñaø Ca-chieân-dieân ñaõ noùi roäng ôû treân,... cho ñeán “sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng coù.” Baø-sa xuaát gia baïch Phaät: “Laï thay! Thöa Cuø-ñaøm, giöõa Ñaïi Sö vaø ñeä töû, nghóa ñoàng nghóa, cuù ñoàng cuù, vò ñoàng vò, cho ñeán ñoàng ñeä nhaát nghóa. Thöa Cuø-ñaøm, con coù

chuùt duyeân söï ñeán tuï laïc Na-lôïi-giaø ñeå lo lieäu coâng vieäc ñaõ xong, taïm gheù qua choã Sa-moân Ca-chieân-dieân, ñem nghóa nhö vaäy, cuù nhö vaäy, vò nhö vaäy hoûi Sa-moân Ca-chieân-dieân. Toân giaû cuõng duøng nghóa nhö vaäy, cuù nhö vaäy, vò nhö vaäy ñeå traû lôøi nhöõng gì con hoûi, nhö nhöõng gì Sa-moân Cuø-ñaøm noùi hoâm nay. Cho neân bieát, thaät laø kyø ñaëc! Giöõa Thaày vaø ñeä töû nghóa cuù vò caû hai ñeàu ñoàng." Sau khi Baø-sa xuaát gia nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 961. HÖÕU NGAÕ50 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø trong thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù xuaát gia hoï Baø-sa, ñeán choã Phaät, chaép tay thaêm hoûi, thaêm hoûi xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: "Theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, coù ngaõ khoâng?" Baáy giôø, Theá Toân im laëng khoâng ñaùp. Ba laàn hoûi nhö vaäy, Theá

50. Paøli, S.44.10. AØnando. Bieät dòch, N0100(195).

Toân cuõng ba laàn khoâng ñaùp. Luùc naøy, Baø-sa xuaát gia thaàm nghó: "Ta ñaõ ba laàn hoûi Sa-moân Cuø-ñaøm, maø khoâng thaáy traû lôøi, thoâi ta neân trôû veà." Luùc aáy, Toân giaû A-nan, ñang caàm quaït ñöùng haàu sau Phaät. Toân giaû A-nan lieàn baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, Baø-sa xuaát gia kia ba laàn hoûi, vì sao Theá Toân khoâng ñaùp? Haù khoâng laøm taêng aùc taø kieán cho Baø-sa xuaát gia kia, raèng Sa-moân khoâng khaû naêng ñeå giaûi ñaùp nhöõng gì ñöôïc hoûi?" Phaät baûo A-nan: "Neáu Ta ñaùp laø coù ngaõ, seõ laøm taêng taø kieán coù töø tröôùc cuûa kia. Neáu ñaùp raèng khoâng ngaõ, thì seõ laøm cho nghi hoaëc tröôùc kia, haù khoâng taêng theâm nghi hoaëc sao? Noùi raèng tröôùc coù ngaõ, töø nay seõ ñoaïn dieät. Neáu tröôùc voán coù ngaõ, ñoù laø thöôøng kieán; maø nay ñoaïn dieät, ñoù laø ñoaïn kieán. Nhö Lai lìa hai beân, thuyeát phaùp ôû giöõa. Nghóa laø: 'Caùi naøy coù, neân caùi kia coù; caùi naøy khôûi neân caùi kia sanh. Ñoù laø, duyeân voâ minh neân coù haønh... cho ñeán sanh, laõo, beänh, töû, öu, bi, khoå, naõo dieät.'" Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû A-nan nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 962. KIEÁN51 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø trong thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù xuaát gia hoï Baø-sa, ñeán choã Phaät, cuøng nhau thaêm hoûi, thaêm hoûi xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: "Thöa Cuø-ñaøm, theá naøo, Cuø-ñaøm coù thaáy nhö vaày, coù noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñaây laø chaân thaät, ngoaøi ra laø hö voïng.'?" Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: "Ta khoâng thaáy nhö vaày, khoâng noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra laø hö voïng.'?" "Theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, coù thaáy nhö vaày, coù noùi nhö vaày: 'Theá

51. Paøli, M. 72. Aggivacchagotta-suttanta. Bieät dòch, N0100(196).

gian voâ thöôøng, vöøa thöôøng, vöøa voâ thöôøng; chaúng phaûi thöôøng, chaúng phaûi voâ thöôøng; coù bieân, khoâng bieân; vöøa bieân, vöøa voâ bieân; chaúng phaûi bieân, chaúng phaûi voâ bieân; maïng töùc laø thaân; maïng khaùc, thaân khaùc; Nhö Lai, sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn; sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'?" Phaät

baûo Baø-sa xuaát gia: “Ta khoâng thaáy nhö vaày, khoâng noùi nhö vaày:... cho ñeán sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng.” Luùc aáy, Baø-sa xuaát gia baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, nhöõng kieán giaûi naøy coù nhöõng sai laàm naøo, maø ñoái vôùi taát caû nhöõng kieán giaûi naøy Ngaøi khoâng kyù thuyeát?” Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: “Neáu thaáy nhö vaày: ‘Theá gian thöôøng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng,’ thì ñoù laø kieán giaûi ñieân ñaûo, laø kieán giaûi do quaùn saùt, laø kieán giaûi dao ñoäng, laø kieán giaûi caáu nhieãm, laø kieán giaûi keát söû, laø khoå, laø ngaïi, laø naõo, laø nhieät, bò kieán keát troùi buoäc; phaøm phu ngu si khoâng hoïc ôû ñôøi vò lai seõ bò sanh, giaø, beänh, cheát, öu, bi, khoå, naõo sanh. “Naøy Baø-sa xuaát gia, neáu thaáy nhö vaày: ‘Theá gian voâ thöôøng; vöøa thöôøng, vöøa voâ thöôøng; chaúng phaûi thöôøng, chaúng phaûi voâ thöôøng; coù bieân, khoâng coù bieân; vöøa bieân, vöøa voâ bieân; chaúng phaûi coù bieân, chaúng phaûi khoâng bieân; laø maïng laø thaân; maïng khaùc thaân khaùc; Nhö Lai, sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn; sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng’, ñoù laø ñaûo kieán,... cho ñeán öu, bi, khoå, naõo sanh.” Baø-sa xuaát gia baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, sôû kieán cuûa Ngaøi theá naøo?” Phaät baûo Baø-sa xuaát gia: “Sôû kieán cuûa Nhö Lai ñaõ hoaøn toaøn döùt heát. Naøy Baø-sa xuaát gia, nhöng Nhö Lai thaáy laø thaáy raèng ‘Ñaây laø Khoå Thaùnh ñeá; ñaây laø Khoå taäp Thaùnh ñeá, söï dieät taän cuûa Khoå dieät Thaùnh ñeá, ñaây laø Khoå dieät ñaïo Thaùnh ñeá.’ Sau khi bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy roài, ñoái vôùi taát caû kieán, taát caû thoï, taát caû sanh, taát caû kieán chaáp veà ngaõ, ngaõ sôû, ngaõ maïn keát söû, ñeàu khieán cho ñoaïn dieät, tòch tònh, maùt meû, chaân thaät. Ñoái vôùi Tyø-

kheo giaûi thoaùt taát caû nhö vaäy, sanh khoâng ñuùng, khoâng sanh cuõng khoâng ñuùng.” Baø-sa baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, vì sao noùi, sanh khoâng ñuùng?” Phaät baûo Baø-sa: “Baây giôø, Ta hoûi oâng, cöù tuøy yù maø traû lôøi cho Ta. Naøy Ba-sa, gioáng nhö coù ngöôøi ñoát löûa tröôùc oâng, oâng coù thaáy löûa chaùy khoâng? Ngay ñoù daäp taét löûa tröôùc oâng, oâng coù thaáy löûa taét khoâng?” Baø-sa baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, thaáy nhö vaäy.” Phaät baûo Baø-sa: “Neáu coù ngöôøi hoûi oâng: ‘Löûa vöøa chaùy ñoù, nay ôû choã naøo? Ñi veà phöông Ñoâng, phöông Taây, phöông Nam, phöông Baéc?’ Neáu hoûi nhö vaäy, oâng seõ noùi theá naøo?” Baø-sa baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, neáu coù ngöôøi naøo ñeán hoûi nhö vaäy, con seõ traû lôøi nhö vaày: ‘Neáu coù ai ñoát löûa tröôùc toâi, nhôø nhaân duyeân cuûi, coû neân löûa chaùy. Neáu khoâng theâm cuûi, löûa taét, vónh vieãn khoâng sanh khôûi trôû laïi ñöôïc. Noùi ñi veà phöông Ñoâng, phöông Nam, phöông Taây, phöông Baéc thì khoâng ñuùng.” Phaät baûo Baø-sa: “Ta cuõng seõ noùi nhö vaày: ‘Saéc ñaõ ñoaïn, ñaõ bieát; thoï, töôûng, haønh, thöùc ñaõ ñoaïn, ñaõ bieát. Ñoaïn taän goác reã cuûa noù nhö chaët ñöùt ngoïn caây ña-la khoâng theå sanh laïi ñöôïc; ñoái vôùi ñôøi vò lai khoâng theå sanh khôûi trôû laïi nöõa. Neáu baûo ñeán phöông Ñoâng, phöông Nam, Taây, Baéc thì ñieàu ñoù khoâng ñuùng. Vì ñieàu ñoù saâu xa, roäng lôùn, voâ löôïng, voâ soá, vónh vieãn tòch dieät.” Baø-sa baïch Phaät: “Con seõ noùi thí duï.” Phaät baûo Baø-sa: “OÂng bieát ñuùng luùc.” Baø-sa baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, thí nhö gaàn

thaønh thò hay laøng xoùm, coù moät vuøng ñaát maàu môõ, moïc leân moät khu röøng kieân coá. Coù moät caây to lôùn beàn chaéc. Noù sanh tröôûng ñaõ traûi qua haøng ngaøn naêm. Laâu ngaøy, caønh laù

rôi ruïng; voû caây khoâ muïc; chæ coøn goác caây ñöùng trô troïi. Cuõng vaäy, thöa Cuø-ñaøm, Phaùp luaät cuûa Nhö Lai lìa boû nhöõng thöù caønh nhaùnh coïng laù, chæ coøn trô goác khoâng, ñöùng moät mình kieân coá." Baáy giôø, Baø-sa xuaát gia nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 963. VOÂ TRI52 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø trong thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù xuaát gia hoï Baø-sa, ñeán choã Phaät, cuøng Theá Toân thaêm hoûi, khích keä xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: "Thöa Cuø-ñaøm, ngöôøi kia do khoâng bieát caùi gì maø thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñaáy laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng. Theá gian voâ thöôøng, theá gian vöøa thöôøng vöøa voâ thöôøng; theá gian chaúng phaûi thöôøng, chaúng phaûi voâ thöôøng; theá gian höõu bieân hay theá gian voâ bieân; theá gian vöøa höõu bieân vöøa voâ bieân; theá gian chaúng phaûi höõu bieân, chaúng phaûi voâ bieân; maïng töùc laø thaân; maïng khaùc, thaân khaùc; Nhö Lai, sau khi cheát coù coøn, sau khi cheát khoâng coøn; sau khi cheát vöøa coù, vöøa khoâng; sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'?"

Phaät baûo Baø-sa: "Vì ñoái vôùi saéc khoâng bieát, neân thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñaây laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng... cho ñeán sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'. Vaø vì ñoái vôùi thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng bieát neân thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñaây laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng... cho ñeán sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'." Baø-sa baïch Phaät: "Thöa Cuø-ñaøm, vì bieát phaùp gì maø khoâng thaáy nhö vaày, khoâng noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñaây laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng... cho ñeán cho ñeán sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'?" Phaät baûo Baø-sa:

52. Paøli, S.33.1-5 Aóóaøòaø. Bieïât dòch, N0100(197).

"Vì bieát saéc neân khoâng thaáy nhö vaày, khoâng noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñaây laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng... cho ñeán sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'. Vaø vì bieát thoï, töôûng, haønh, thöùc neân khoâng thaáy nhö vaày, khoâng noùi nhö vaày: 'Theá gian thöôøng, ñaây laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng... cho ñeán sau khi cheát chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng'." Cuõng nhö khoâng bieát vaø bieát, neân khoâng thaáy vaø thaáy nhö vaày. Cuõng vaäy, khoâng nhaän thöùc, coù nhaän thöùc; khoâng ñoaïn, ñoaïn; khoâng quaùn, quaùn; khoâng saùt, saùt; khoâng giaùc, giaùc53. Phaät noùi kinh naøy xong, Baø-sa xuaát gia nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû, tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy ra veà. M KINH 964. XUAÁT GIA54 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû taïi vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø trong thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù xuaát gia hoï Baø-sa, ñeán choã Phaät, cuøng Theá Toân thaêm hoûi, khích keä xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät raèng: "Thöa Cuø-ñaøm, con coù ñieàu muoán hoûi, Ngaøi coù

raûnh thì giôø giaûi ñaùp cho khoâng?” Baáy giôø Theá Toân ngoài im laëng. Baø-sa xuaát gia hoûi hai, ba laàn, Phaät cuõng hai, ba laàn ngoài im laëng. Luùc naøy, Baø-sa xuaát gia baïch Phaät: “Con cuøng Cuø-ñaøm caû hai tuøy thuaän nhau55. Hoâm nay coù ñieàu muoán hoûi vì sao Ngaøi laïi im laëng?” Baáy giôø, Theá Toân töï nghó: “Baø-sa xuaát gia naøy luùc naøo cuõng chaát tröïc, khoâng doái traù. Nhöõng gì muoán hoûi hoâm nay ñeàu töø khoâng bieát, chöù khoâng phaûi coá yù nhieãu loaïn. Ta nay, neân duøng A-tyø-ñaøm, Luaät ñeå naïp thoï oâng ta.56” Nghó xong, lieàn baûo Baø-sa xuaát gia:

53. Nghóa laø, nhö kinh treân, thay caùc öø “bieát / khoâng bieát” baèng caùc töø töông öùng. t 54. Paøli, M.73. MahaøVacchagotta-suttanta. Bieät dòch, N0100(198). 55. Coïng töông tuøy thuaän ¦@ ¬Û ÀH ¶¶ . Paøli: dìgharattafhaö khotaø gotamena sahakathì, töø laâu toâi thöôøng ñaøm ñaïo vôùi Toân giaû Gotama. 56. Paøli: saökhittenapi khote ahaö vaccha kusalaø kusalaö deseyyaö, naøy Vaccha, Ta coù theå noùi cho oâng moät caùch toùm taét veà thieän vaø baát thieän.

“Tuøy nhöõng gì oâng hoûi, Ta seõ vì oâng maø giaûi ñaùp.” Baø-sa baïch Phaät: “Theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, coù phaùp thieän, phaùp baát thieän57 khoâng?” Phaät ñaùp: “Coù.” Baø-sa baïch Phaät: “Xin Ngaøi vì con maø noùi veà phaùp thieän, phaùp baát thieän, khieán cho con ñöôïc hieåu.” Phaät baûo Baø-sa: “Hoâm nay, Ta seõ vì oâng maø noùi löôïc veà phaùp thieän vaø phaùp baát thieän. Haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ. “Naøy Baø-sa, tham duïc laø phaùp baát thieän. Ñieàu phuïc ñöôïc tham duïc laø phaùp thieän. Saân nhueá, ngu si laø phaùp baát thieän. Ñieàu phuïc ñöôïc saân nhueá ngu si laø phaùp thieän. Saùt sanh laø phaùp baát thieän. Lìa saùt sanh, laø phaùp thieän. Troäm caép, taø daâm, noùi doái, hai löôõi, aùc khaåu, theâu deät, tham nhueá, taø kieán laø phaùp baát thieän. Khoâng troäm caép... cho ñeán chaùnh kieán, ñoù laø phaùp thieän. Naøy Baø-sa, hoâm nay Ta ñaõ noùi ba thöù phaùp thieän vaø ba thöù phaùp baát thieän. Cuõng vaäy, khi Thaùnh ñeä töû bieát nhö thaät veà ba thöù phaùp thieän vaø ba thöù phaùp baát thieän; bieát nhö thaät veà möôøi loaïi phaùp thieän vaø möôøi loaïi phaùp baát thieän, thì ñoái vôùi tham duïc ñöôïc dieät taän khoâng coøn soùt. Khi saân nhueá, ngu si, ñöôïc dieät taän khoâng coøn, thì ñoái vôùi taát caû phaùp höõu laäu ñeàu dieät taän, voâ laäu taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt, ngay trong ñôøi naøy töï bieát taùc chöùng: ‘Ta, söï sanh ñaõ heát, phaïm haïnh ñaõ laäp, nhöõng vieäc caàn laøm ñaõ laøm xong, töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.’” Baø-sa baïch Phaät: “Coù Tyø-kheo naøo, ñoái vôùi Phaùp luaät naøy saïch ñöôïc höõu laäu, voâ laäu taâm giaûi thoaùt,... cho ñeán khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa khoâng?” Phaät baûo Baø-sa: “Khoâng nhöõng chæ coù moät, hai, ba, maø cho ñeán naêm traêm; coù raát nhieàu Tyø-kheo, ñoái vôùi Phaùp luaät naøy ñaõ saïch heát caùc höõu laäu,... cho ñeán khoâng taùi sanh ñôøi sau nöõa.” Baø-sa baïch Phaät:

57. Baûn Cao-ly khoâng coù “phaùp baát thieän” AÁn Thuaän theo Toáng Nguyeân Minh theâm vaøo. . - -

“Haõy gaùc Tyø-kheo laïi! Coù moät Tyø-kheo-ni naøo ñoái vôùi Phaùp luaät naøy maø heát saïch caùc höõu laäu, ‘... cho ñeán khoâng taùi sanh ñôøi sau nöõa,’ khoâng?”

Phaät baûo Baø-sa: “Khoâng nhöõng moät, hai, ba Tyø-kheo-ni maø cho ñeán naêm traêm, coù raát nhieàu Tyø-kheo-ni, ñoái vôùi Phaùp luaät naøy ñaõ heát caùc höõu, ‘... cho ñeán khoâng taùi sanh ñôøi sau nöõa’.” Baø-sa baïch Phaät: “Xin gaùc Tyø-kheo-ni laïi! Coù moät Öu-baø-taéc naøo tu caùc phaïm haïnh, ñoái vôùi Phaùp luaät naøy ñaõ thoaùt khoûi hoà nghi khoâng?” Phaät baûo Baø-sa: “Khoâng nhöõng chæ coù moät, hai, ba, maø cho ñeán naêm traêm Öu-baø- taéc, cho ñeán coù raát nhieàu Öu-baø-taéc, tu caùc phaïm haïnh, ñoái vôùi Phaùp luaät naøy, ñaõ ñoaïn naêm haï phaàn keát, ñöõïc thaønh A-na-haøm khoâng taùi sanh laïi coõi naøy nöõa.” Baø-sa baïch Phaät: “Xin gaùc Öu-baø-taéc laïi! Coù moät Öu-baø-di naøo, ñoái vôùi Phaùp luaät naøy tu caùc phaïm haïnh; ñoái vôùi Phaùp luaät naøy ñaõ thoaùt khoûi hoà nghi khoâng?” Phaät baûo Baø-sa: “Khoâng nhöõng chæ coù moät, hai, ba, maø cho ñeán naêm traêm Öu-baø- di, cho ñeán coù raát nhieàu Öu-baø-di, ñoái vôùi Phaùp luaät naøy, ñaõ ñoaïn naêm haï phaàn keát, ñoái vôùi hoï hoùa sanh ñaéc A-na-haøm khoâng taùi sanh laïi coõi naøy nöõa.” Baø-sa baïch Phaät: “Xin haõy gaùc Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di tu phaïm haïnh laïi! Coù Öu-baø-taéc naøo höôûng thoï nguõ duïc, maø ñoái vôùi Phaùp luaät naøy thoaùt khoûi hoà nghi khoâng?” Phaät baûo Baø-sa: “Khoâng nhöõng chæ coù moät, hai, ba, maø cho ñeán naêm traêm, cho ñeán coù raát nhieàu Öu-baø-taéc, coù gia ñình vôï con, trang söùc höông hoa, nuoâi döôõng noâ tyø, maø ñoái vôùi Phaùp luaät naøy ñaõ ñoaïn tröø ba keát; tham, nhueá, si ñaõ moûng, ñaéc Tö-ñaø-haøm, chæ coøn moät laàn qua laïi, cöùu caùnh thoaùt khoå.” Baø-sa baïch Phaät:

“Xin gaùc Öu-baø-taéc laïi! Coù moät Öu-baø-di naøo höôûng thoï nguõ duïc maø ñoái vôùi Phaùp luaät naøy thoaùt khoûi hoà nghi khoâng?” Phaät baûo Baø-sa: “Khoâng nhöõng moät, hai, ba maø cho ñeán naêm traêm, cho ñeán raát nhieàu Öu-baø-di ôû taïi gia, nuoâi naáng con caùi, höôûng thuï nguõ duïc, trang ñieåm hoa thôm, maø ñoái vôùi Phaùp luaät naøy ñaõ ñoaïn taän ba keát, ñaéc Tu- ñaø-hoaøn, khoâng coøn ñoïa vaøo phaùp ñöôøng aùc, quyeát ñònh höôùng thaúng Chaùnh giaùc, chæ coøn qua laïi baûy laàn sanh trong Trôøi, Ngöôøi, cöùu caùnh thoaùt khoå.” Baø-sa baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, nhö Sa-moân Cuø-ñaøm ñaõ thaønh Ñaúng Chaùnh Giaùc; neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di tu phaïm haïnh, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di höôûng thuï nguõ duïc, maø khoâng ñöôïc coâng ñöùc nhö vaäy, thì khoâng ñaày ñuû58. Nhöng vì Sa-moân Cuø-ñaøm thaønh Ñaúng Chaùnh Giaùc vaø Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di tu phaïm haïnh, cuøng Öu-baø-taéc, Öu-baø-di höôûng thuï nguõ duïc, do thaønh töïu nhöõng coâng ñöùc nhö vaäy, neân ñoù laø söï ñaày ñuû. Thöa Cuø-ñaøm, baây giôø con seõ noùi thí duï.” Phaät baûo Baø-sa: “OÂng cöù tuøy yù maø noùi.” Baø-sa baïch Phaät: “Nhö trôøi möa to, nöôùc chaûy xuoáng thaønh doøng. Phaùp luaät cuûa Cuø-ñaøm laïi cuõng nhö vaäy. Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, hoaëc nam, hoaëc nöõ, taát caû ñeàu theo doøng höôùng ñeán Nieát-baøn, chuyeån ñeán Nieát-baøn. Kyø laï thay! Phaät, Phaùp, Taêng, bình ñaúng phaùp vaø luaät59. Coøn nhöõng xuaát gia ngoaïi ñaïo khaùc ñeán choã Cuø-ñaøm, ôû trong Chaùnh phaùp luaät muoán caàu xuaát gia thoï cuï tuùc thì phaûi maát bao nhieâu thôøi gian môùi cho pheùp xuaát gia?” Phaät baûo Baø-sa: “Neáu nhöõng xuaát

gia ngoaïi ñaïo khaùc muoán caàu xuaát gia thoï cuï tuùc ôû trong Chaùnh phaùp luaät, phaûi qua boán thaùng ôû beân Hoøa thöôïng thoï

58. Nghóa laø, phaùp cuûa Phaät chöa hoaøn haûo.

59. Haùn dòch khoâng roõ nghóa. Trong baûn Paøli, ñoaïn naøy laø lôøi Vacchagotta xin quy y Phaät, Phaùp, Taêng.

y chæ maø an truï60. Nhöng ñieàu naøy chæ vì ngöôøi maø taïm baøy ra giôùi haïn maø thoâi61." Baø-sa baïch Phaät: "Neáu nhöõng xuaát gia ngoaïi ñaïo muoán ñeán caàu xuaát gia thoï cuï tuùc ôû trong Chaùnh phaùp luaät, ñöôïc pheùp ôû beân Hoøa thöôïng nhaän laõnh y chæ vaø neáu ñuû boán thaùng thì cho pheùp xuaát gia. Vaäy, nay con coù theå ôû beân Hoøa thöôïng boán thaùng thoï y chæ. Neáu ôû trong Chaùnh phaùp luaät maø ñöôïc xuaát gia thoï cuï tuùc, thì con seõ xuaát gia thoï cuï tuùc tu trì phaïm haïnh ôû trong phaùp Cuø-ñaøm." Phaät baûo Baø-sa: "Tröôùc ñaây Ta khoâng noùi laø taïm vì ngöôøi maø baøy ra giôùi haïn sao?" Baø-sa baïch Phaät: "Ñuùng vaäy, thöa Cuø-ñaøm!" Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: "Caùc oâng neân ñoä Baø-sa naøy xuaát gia thoï cuï tuùc ôû trong Chaùnh phaùp luaät." Xuaát gia doøng hoï Baø-sa lieàn ñöôïc pheùp xuaát gia thoï cuï tuùc thaønh Tyø-kheo ôû trong Chaùnh phaùp luaät,... cho ñeán trong voøng nöûa thaùng nhöõng gì caàn hoïc neân bieát, neân phaân bieät, neân thaáy, neân ñaéc, neân hieåu roõ, neân chöùng, thì ñeàu bieát, ñeàu phaân bieät, ñeàu thaáy, ñeàu ñaéc, ñeàu hieåu roõ, ñeàu chöùng Chaùnh phaùp cuûa Nhö Lai. Toân giaû Baø-sa töï nghó: "Nay ta ñaõ hoïc nhöõng gì neân bieát, neân phaân bieät, neân thaáy, neân ñaéc, neân hieåu roõ, neân chöùng. Taát caû nhöõng ñieàu ñoù ta ñeàu bieát, ñeàu phaân bieät, ñeàu thaáy, ñeàu ñaéc, ñeàu hieåu roõ, ñeàu chöùng. Baây giôø, neân ñeán gaëp Theá Toân." Ngay luùc aáy, Baø-sa ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân, roài ñöùng sang moät beân, baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, nhöõng gì caàn hoïc neân bieát, neân phaân bieät, neân thaáy, neân ñaéc, neân hieåu roõ, neân chöùng, con ñeàu bieát, ñeàu phaân bieät, ñeàu thaáy, ñeàu ñaéc, ñeàu hieåu roõ, ñeàu chöùng Chaùnh phaùp cuûa Theá Toân.

60. Nghóa laø, y chæ Thaày maø soáng giöõa caùc Tyø-kheo tuy chöa thoï cuï tuùc.
Baûn Cao-ly: y ¨Ì (chæ). Baûn Toáng-
Nguyeân-Minh: y ¦ç (aùo).
61. Baûn
Paøli: do söï sai bieät veà taâm tính cuûa moãi ngöôøi (api ca m'ettha puggalavemattataø).
Xin Theá Toân vì con maø thuyeát phaùp, sau khi con nghe roài, seõ ôû moät mình nôi vaéng veû chuyeân tinh tö duy, soáng khoâng buoâng lung, tö duy veà lyù do ngöôøi thieän nam caïo boû raâu toùc, maëc aùo ca-sa, chaùnh tín xuaát gia hoïc ñaïo,... cho ñeán töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa." Phaät baûo Baø-sa: "Coù hai phaùp tu taäp, tu taäp nhieàu, ñoù laø chæ vaø quaùn62. Tu taäp, tu taäp nhieàu hai phaùp naøy, thì seõ bieát ñöôïc quaû baùo cuûa caùc coõi, hieåu roõ caùc coõi; bieát caùc thöù coõi, hieåu roõ caùc thöù coõi. Tyø-kheo nhö vaäy laø muoán caàu ly duïc,

phaùp aùc baát thieän,... cho ñeán thaønh töïu, truï ñeä Töù thieàn; an truï töø, bi, hyû xaû, khoâng nhaäp xöù, thöùc nhaäp xöù, voâ sôû höõu nhaäp xöù, phi töôûng phi phi töôûng nhaäp xöù; khieán ba keát cuûa ta dieät taän, ñaéc Tu-ñaø-hoaøn. Vôùi ba keát ñaõ taïân dieät, tham, nhueá, si moûng, ñaéc Tö-ñaø- haøm. Vôùi naêm haï phaàn keát ñaõ dieät taän, ñaéc A-na-haøm. Vôùi caùc thöù caûnh giôùi thaàn thoâng, thieân nhaõn, thieân nhó, tha taâm trí, tuùc maïng trí, sanh töû trí, laäu taän trí, taát caû ñeàu ñaït ñöôïc. Cho neân Tyø-kheo, neân tu hai phaùp, tu taäp, tu taäp nhieàu. Nhôø tu taäp hai phaùp, neân bieát caùc thöù coõi,... cho ñeán laäu taän." Sau khi Toân giaû Baø-sa nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû laøm leã maø lui. Baáy giôø, Toân giaû Baø-sa ôû moät mình nôi vaéng veû chuyeân tinh tö duy, soáng khoâng buoâng lung, '... cho ñeán töï bieát khoâng coøn taùi sanh ñôøi sau nöõa.' Luùc aáy coù nhieàu Tyø-kheo phöôïng tieän trang nghieâm muoán ñeán cung kính cuùng döôøng Theá Toân. Baáy giôø, Toân giaû Baø-sa hoûi caùc Tyø- kheo: "Coù phaûi caùc oâng phöông tieän trang nghieâm muoán ñeán cung kính cuùng döôøng Theá Toân khoâng?" Caùc Tyø-kheo ñaùp: "Vaâng." Luùc naøy Baø-sa noùi caùc Tyø-kheo: "Toân giaû cho toâi gôûi lôøi kính leã thaêm hoûi Theá Toân: 'Ngaøi soáng nheï nhaøng, ít beänh, ít naõo, an laïc khoâng?' Vaø thöa: 'Tyø-kheo Baø-sa baïch Theá Toân raèng: Con ñaõ cuùng döôøng, phuïng söï Theá Toân ñaày ñuû,

62. Paøli: samathaóca vipassanaóca.

khieán Ngaøi haøi loøng, chöù khoâng phaûi khoâng haøi loøng. Nhöõng gì maø ñeä töû cuûa Ñaïi Sö caàn laøm, con ñaõ laøm xong. Ñaõ cuùng döôøng Ñaïi Sö, khieán Ngaøi haøi loøng, chöù khoâng phaûi khoâng haøi loøng." Baáy giôø, caùc Tyø-kheo ñeán choã Phaät ñaûnh leã döôùi chaân, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: "Baïch Theá Toân, Toân giaû Baø-sa ñeâ ñaàu kính leã döôùi chaân Theá Toân,... cho ñeán haøi loøng chöù khoâng phaûi khoâng haøi loøng." Phaät baûo caùc Tyø-kheo: "Chö Thieân ñaõ noùi tröôùc cho Ta roài, nay caùc oâng laïi noùi. Nhö Lai ñaõ thaønh töïu tri kieán ñeä nhaát, cuõng nhö Tyø-kheo Baø-sa coù ñöùc löïc nhö vaäy." Baáy giôø Theá Toân vì Tyø-kheo Baø-sa kia maø noùi thoï kyù baäc nhaát. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 965. UAÁT-ÑEÂ-CA63 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù xuaát gia ngoaïi ñaïo teân laø Uaát-ñeâ-ca64 ñeán choã Phaät, cuøng Theá Toân chaøo hoûi, an uùy xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: "Thöa Cuø-ñaøm! Theá naøo, Cuø-ñaøm, theá gian höõu bieân chaêng?" Phaät baûo Uaát-ñeâ-ca: "Ñieàu naøy khoâng xaùc ñònh." Uaát-ñeâ-ca baïch Phaät: "Theá naøo Cuø-ñaøm, theá gian voâ bieân chaêng? Vöøa höõu bieân vöøa voâ bieân chaêng? Chaúng phaûi höõu bieân chaúng phaûi voâ bieân chaêng?" Phaät baûo Uaát-ñeâ-ca: "Ñieàu naøy khoâng xaùc ñònh."

63. AÁn Thuaän Hoäi Bieân, "47. Ngoaïi ñaïo Xuaát gia töông öng". Goàm möôøi laêm kinh: 13306-13320 Quoác Dòch, möôøi laêm kinh: 13427-13441. Ñaïi Chaùnh, kinh 965-979. Paøli, A.10.95. Uttiya. Bieät dòch, N0100(199). 64. Uaátñeâ-ca . Paøli: Uttiya.

Uaát-ñeâ-ca baïch Phaät: “Theá naøo, thöa Cuø-ñaøm, hoûi: ‘Theá gian höõu bieân chaêng?’ Ñöôïc traû lôøi, ‘Khoâng xaùc ñònh’. ‘Theá gian voâ bieân chaêng? Theá gian vöøa höõu bieân vöøa voâ bieân chaêng? Chaúng phaûi höõu bieân chaúng phaûi voâ bieân chaêng?’ Ñöôïc traû lôøi: ‘Khoâng xaùc ñònh’. Thöa Cuø-ñaøm, vaäy nhöõng phaùp naøo coù theå ñöôïc xaùc ñònh.” Phaät baûo Uaát-ñeâ-ca: “Laø baäc Tri giaû, Trí giaû, Ta vì caùc ñeä töû maø xaùc ñònh veà ñaïo, ñeå cho chaân chaùnh dieät taän khoå, roát raùo bieân teá khoå.” Uaát-ñeâ-ca baïch Phaät: “Nhö theá naøo Cuø-ñaøm vì caùc ñeä töû maø xaùc ñònh veà ñaïo, ñeå cho chaân chaùnh dieät taän khoå, roát raùo bieân teá khoå. Taát caû theá gian, hay chæ moät phaàn ít, töø con ñöôøng naøy maø xuaát?”65 Baáy giôø Theá Toân im laëng khoâng ñaùp. Qua hai, ba laàn hoûi, Phaät cuõng hai, ba laàn im laëng khoâng ñaùp. Luùc aáy, Toân giaû A-nan ñang caàm quaït ñöùng haàu sau Phaät. Toân giaû baûo xuaát gia ngoaïi ñaïo Uaát-ñeâ-ca: “Ban ñaàu oâng ñaõ hoûi nghóa naøy. Nay laïi hoûi theo caùch noùi khaùc, cho neân Theá Toân khoâng kyù thuyeát. Naøy Uaát-ñeâ-ca, nay toâi seõ vì oâng maø noùi thí duï. Phaøm ngöôøi trí maø nghe thí duï thì seõ hieåu. Ví nhö quoác vöông coù thaønh luõy bao quanh boán beà kieân coá; ñöôøng giao thoâng baèng phaúng vaø chæ coù moät cöûa. Ngöôøi ñöùng giöõ cöûa laïi laø moät ngöôøi thoâng minh, saùng suoát, thöôøng kheùo ñoaùn xeùt. Beân ngoaøi coù ngöôøi ñeán, neáu ngöôøi ñaùng vaøo thì cho pheùp vaøo; ngöôøi khoâng ñaùng vaøo thì khoâng cho pheùp. Khaép chu vi voøng thaønh, muoán tìm cöûa thöù hai cuõng khoâng theå ñöôïc. Ngay ñeán loã ra vaøo cuûa choù meøo cuõng khoâng, huoáng chi laø cöûa thöù hai! Ngöôøi giöõ cöûa thaønh kia cuõng khoâng bieát roõ ngöôøi vaøo keû ra laø ai, nhöng ngöôøi naøy bieát taát caû ngöôøi ra hay vaøo chæ töø cöûa naøy, chöù khoâng phaûi nôi naøo khaùc. Cuõng vaäy, Theá Toân tuy khoâng duïng taâm ñeå bieát roõ taát caû chuùng sanh theá gian, hay chæ moät phaàn ít, töø con ñöôøng naøy xuaát. Nhöng bieát chuùng sanh heát khoå, cöùu caùnh bieân teá khoå, taát caû ñeàu töø ñaïo naøy maø xuaát.”

65. Paøli: sabbo vaø tena loko nìyati upaññho vaø tìbhaøgo vaø ti, do bôûi ñoù taát caû theá gian, hay moät nöûa, hay moät phaàn ba, ñöôïc höôùng daãn (xuaát ly)?

Sau khi xuaát gia ngoaïi ñaïo Uaát-ñeâ-ca nghe nhöõng gì Phaät noùi, hoan hyû tuøy hyû, töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi. M KINH 966. PHUÙ-LAÂN-NI66 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù Toân giaû Phuù-laân-ni67, ôû trong nuùi Kyø-xaø-quaät, taïi thaønh Vöông xaù. Luùc aáy coù caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo, ñeán choã Toân giaû Phuù-laân-ni, cuøng nhau thaêm hoûi khích leä, roài ngoài lui qua moät beân, hoûi Toân giaû Phuù-laân-ni: “Toâi nghe Sa-moân Cuø-ñaøm chuû tröông ñoaïn dieät, phaù hoaïi söï höõu. Coù truyeàn daïy nhö vaäy chaêng? Nay xin hoûi Toân giaû Phuù-laân-ni, coù ñuùng nhö vaäy khoâng?” Phuù-laân-ni baûo caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo: “Toâi khoâng bieát ñieàu ñoù. Khoâng coù tröôøng hôïp Theá Toân daïy chuùng sanh ñoaïn dieät, phaù hoaïi höõu, khieán trôû thaønh voâ sôû höõu. Theo toâi hieåu nhö vaày: ‘Theá Toân daïy coù nhöõng chuùng sanh chaáp coù ngaõ, ngaõ maïn, taø maïn. Theá Toân ñaõ daïy, khieán hoï ñoaïn dieät nhöõng thöù ñoù’.” Luùc aáy, caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo nghe nhöõng gì Toân giaû Phuù-laân- ni noùi, khoâng haøi loøng.

Beøn chæ trích roài ra veà. Sau khi caùc ngoaïi ñaïo ñi roài, Toân giaû Phuù-laân-ni ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, ngoài lui qua moät beân, ñem nhöõng ñieàu caùc xuaát gia ngoaïi ñaïo ñaõ noùi, baïch ñaày ñuû leân Theá Toân: “Baïch Theá Toân, con ñaõ ñaùp laïi nhöõng ñieàu ngoaïi ñaïo noùi nhö vaäy, laø khoâng maéc vaøo toäi huûy baùng Theá Toân chaêng? Laø noùi ñuùng phaùp, noùi nhö nhöõng gì Phaät daïy, noùi nhö phaùp, noùi tuøy thuaän phaùp, khoâng bò caùc nhaø luaän nghóa hieàm traùch ñoù chaêng?” Phaät baûo Phuù-laân-ni:

66.
Tham chieáu, Paøli, A.10.83. Puòòiya (khoâng hoaøn toaøn töông ñöông). Skt. Puøròiya (Píchel). Bieät dòch
N0100(200).
67. Phuù-laân-ni
. Paøli: Puòòiya.
“Nhö nhöõng gì oâng ñaõ noùi, khoâng huûy baùng Nhö Lai, khoâng maát thöù töï, nhö Ta kyù thuyeát; noùi phaùp nhö phaùp, noùi tuøy thuaän phaùp, khoâng bò caùc nhaø luaän nghó hieàm traùch. Vì sao? Naøy Phuù-laân-ni, vì tröôùc tieân, caùc chuùng sanh ñaõ coù ngaõ maïn, taø maïn; taø maïn böùc baùch, taø maïn taäp khôûi, khoâng hieän quaùn taø maïn68, roái loaïn nhö ruoät choù, nhö voøng moùc saét, nhö coû roái, qua laïi rong ruoåi ñôøi naøy sang ñôøi khaùc, ñôøi khaùc sang ñôøi naøy, rong ruoåi tôùi lui khoâng theå lìa xa. “Naøy Phuù-laân-ni, taát caû chuùng sanh ñoái vôùi taø maïn, neáu ai vónh vieãn dieät taän khoâng coøn soùt, thì taát caû nhöõng chuùng sanh ñoù luùc naøo cuõng an oån, khoaùi laïc.” Phaät noùi kinh naøy xong, Tyø-kheo Phuù-laân-ni nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. M KINH 967. CAÂU-CA-NA69 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø Toân giaû A-nan-ñaø saùng sôùm ñeán bôø soâng Thaùp- boå70, côûi y ñeå beân bôø, xuoáng nöôùc röûa tay chaân, roài trôû leân bôø maëc moät y, lau chuøi thaân theå. Luùc aáy cuõng coù xuaát gia ngoaïi ñaïo teân Caâu-ca- na71 ñeán beân soâng. Toân giaû A-nan-ñaø nghe tieáng ñi, lieàn ho ñaùnh tieáng, Caâu-ca-na xuaát gia ngoaïi ñaïo nghe coù tieáng ngöôøi, neân hoûi: “Ai ñaáy!” Toân giaû A-nan-ñaø ñaùp: “Sa-moân.” Caâu-ca-na xuaát gia ngoaïi ñaïo noùi: “Sa-moân naøo?” Toân giaû A-nan-ñaø ñaùp: “Sa-moân hoï Thích.” Caâu-ca-na xuaát gia ngoaïi ñaïo noùi:

68. Nguyeân Haùn: taø maïn baát voâ giaùn ñaúng
¨¸ ¹÷ ¤£ L ¶¡ ¥. Xem caùc cht.tröôùc.
69. , A.10.96. Kokan da. Bieät dòch, 0
Paøli u N 100(201).
70. Thaùp-boå haø . Paøli: Tapodaø.
71. Caâu-ca-na
. Paøli: Kokanuda.
“Toâi coù ñieàu muoán hoûi, Toân giaû coù raûnh giôø ñeå giaûi ñaùp cho khoâng?” Toân giaû A-nan-ñaø ñaùp: “Tuøy yù cöù hoûi, neáu bieát thì toâi seõ ñaùp.”

Caâu-ca-na hoûi: “Theá naøo, A-nan-ñaø, Nhö Lai sau khi cheát coù coøn chaêng?” A-nan-ñaø ñaùp: “Theá Toân ñaõ noùi, ñieàu naøy khoâng xaùc ñònh.” Laïi hoûi: “Nhö Lai sau khi cheát khoâng coøn chaêng? Sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng chaêng? Chaúng phaûi coù, chaúng phaûi khoâng chaêng?” A-nan-ñaø ñaùp: “Theá Toân ñaõ noùi, ñieàu naøy khoâng xaùc ñònh.” Ngoaïi ñaïo Caâu-ca-na noùi: “Theá naøo, thöa Toân giaû A-nan-ñaø? Khi hoûi: ‘Nhö Lai sau khi cheát coøn’ thì ñaùp: ‘Khoâng xaùc ñònh”. Khi hoûi: ‘Sau khi cheát khoâng coøn, sau khi cheát vöøa coøn vöøa khoâng coøn, sau khi cheát chaúng phaûi coøn, chaúng phaûi khoâng coøn’, thì ñaùp: ‘Khoâng xaùc ñònh’. Theá naøo, A-nanñaø! Coù phaûi vì khoâng bieát khoâng thaáy chaêng?” A-nan-ñaø ñaùp: “Chaúng phaûi khoâng bieát, chaúng phaûi khoâng thaáy, maø laø bieát taát caû, thaáy taát caû.” Laïi hoûi Toân giaû A-nan-ñaø: “Bieát gì? Thaáy gì?” A-nan-ñaø ñaùp: “Thaáy choã coù theå thaáy, thaáy choã sanh khôûi, thaáy choã ñoaïn taän trieàn phöôïc, ñoù laø bieát, ñoù laø thaáy. Ta bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy, sao noùi laø khoâng bieát, khoâng thaáy?” Caâu-ca-na ngoaïi ñaïo laïi hoûi: “Toân giaû teân gì?” Toân giaû A-nan-ñaø ñaùp: “Toâi teân laø A-nan-ñaø.” Caâu ca-na ngoaïi ñaïo noùi: “Laï thay! Ñeä töû cuûa Ñaïi Sö maø ta ñöôïc cuøng luaän nghò. Neáu ta bieát Toân giaû naøy laø Toân giaû A-nan-ñaø thì khoâng daùm môû lôøi hoûi.”

Noùi nhöõng lôøi naøy xong lieàn boû ñi. M KINH 968. CAÁP COÂ ÑOÄC72 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù gia chuû Caáp Coâ Ñoäc, ngaøy naøo cuõng ñeán vieáng thaêm Theá Toân ñaûnh leã vaø cuùng döôøng. Gia chuû töï nghó: ‘Ta ñeán quaù sôùm. Theá Toân vaø caùc Tyø-kheo coøn ñang toïa thieàn, tö duy. Thoâi ta neân ñi qua truù xöù cuûa caùc ngoaïi ñaïo.’ Gia chuû ñi vaøo tinh xaù ngoaïi ñaïo, cuøng hoï chaøo ñoùn, thaêm hoûi khích leä, roài ngoài lui qua moät beân. Luùc aáy ngoaïi ñaïo kia hoûi: “Gia chuû, oâng thaáy Sa-moân Cuø-ñaøm thaáy theá naøo, thaáy nhöõng gì?” Gia chuû ñaùp: “Toâi cuõng khoâng bieát Theá Toân thaáy theá naøo vaø Theá Toân thaáy nhöõng gì?” Caùc ngoaïi ñaïo noùi: “OÂng haõy noùi caùi thaáy cuûa chuùng Taêng. Chuùng Taêng thaáy nhö theá naøo, chuùng Taêng thaáy nhöõng gì73?” Gia chuû ñaùp: “Toâi cuõng chaúng bieát theá naøo laø caùi thaáy cuûa chuùng Taêng, chuùng Taêng thaáy nhöõng gì?” Ngoaïi ñaïo laïi hoûi gia chuû: “Nay haõy noùi caùi thaáy cuûa chính oâng? Caùi thaáy cuûa chính oâng laø gì?” Gia chuû ñaùp: “Caùc oâng moãi ngöôøi haõy töï noùi choã thaáy cuûa mình, roài toâi seõ noùi choã thaáy cuûa toâi cuõng khoâng khoù.” Khi ñoù coù moät ngoaïi ñaïo noùi nhö vaày: “Gia chuû, toâi thaáy taát caû theá gian laø thöôøng, ñoù laø chaân thaät,

72.

Paøli, A.10.93. Diææhi. Skt. Dfwæi (Píchel). Bieät dòch, N0100(202).

73.

Paøli: Kiödiææhikaø bhikkhuø ti, “Caùc Tyø-kheo coù quan ñieåm gì?”

ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Gia chuû, toâi thaáy taát caû theá gian laø voâ thöôøng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Gia chuû, theá gian vöøa thöôøng vöøa voâ thöôøng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Theá gian phi thöôøng phi voâ thöôøng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Theá gian höõu bieân, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Theá gian voâ bieân, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Theá gian vöøa höõu bieân vöøa voâ bieân.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Theá gian chaúng phaûi höõu bieân chaúng phaûi voâ bieân.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Maïng töùc laø thaân.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Maïng khaùc thaân khaùc.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Nhö Lai sau khi cheát laø coøn.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Nhö Lai sau khi cheát laø khoâng coøn.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Nhö Lai sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng.”

Laïi coù ngöôøi noùi:

“Nhö Lai sau khi cheát chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.”

Caùc ngoaïi ñaïo baûo gia chuû:

“Chuùng toâi moãi ngöôøi ñeàu trình baøy sôû kieán cuûa mình, vaäy oâng neân noùi sôû kieán cuûa oâng.”

Gia chuû ñaùp:

“Sôû kieán cuûa toâi laø, chaân thaät höõu vi, tö löông duyeân khôûi74. Neáu chaân thaät laø phaùp höõu vi do tö löông, duyeân khôûi thì chuùng laø voâ thöôøng; maø voâ thöôøng laø khoå. Bieát nhö vaäy roài, ñoái vôùi taát caû sôû kieán ñeàu voâ sôû ñaéc. Nhö sôû kieán cuûa caùc oâng cho theá gian laø thöôøng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra laø hö voïng. Sôû kieán naøy laø chaân thaät höõu vi do tö löông duyeân khôûi. Neáu laø chaân thaät höõu vi do tö löông duyeân khôûi thì voâ thöôøng, maø voâ thöôøng laø khoå. Cho neân caùc oâng thaân caän vôùi caùi khoå, chæ chòu khoå,

soáng maõi trong khoå, chìm saâu vaøo trong khoå. “Cuõng vaäy, caùc oâng cho raèng: ‘Theá gian laø voâ thöôøng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.’ Chuùng coù loãi nhö vaäy. Hay: ‘Theá gian thöôøng voâ thöôøng, phi thöôøng, phi voâ thöôøng, theá gian höõu bieân, theá gian voâ bieân, theá gian höõu bieân voâ bieân, theá gian phi höõu bieân phi voâ bieân; maïng töùc laø thaân, maïng khaùc thaân khaùc; Nhö Lai sau khi cheát coù, Nhö Lai sau khi cheát khoâng, Nhö Lai sau khi cheát vöøa coù vöøa khoâng, Nhö Lai sau khi cheát chaúng phaûi coù chaúng phaûi khoâng, ñoù laø chaân thaät, ngoaøi ra ñeàu laø hö voïng.’ Ñeàu noùi nhö treân.” Coù moät ngoaïi ñaïo noùi vôùi gia chuû Caáp Coâ Ñoäc: “Nhö nhöõng gì oâng ñaõ noùi: ‘Neáu coù sôû kieán gì, thì ñoù laø chaân thaät höõu vi do tö löông duyeân khôûi, ñoù laø phaùp voâ thöôøng.’ Neáu voâ thöôøng laø khoå, thì sôû kieán cuûa gia chuû cuõng thaân caän khoå, chòu khoå, soáng khoå, vaøo saâu trong khoå.” Gia chuû ñaùp: “Tröôùc kia toâi chaúng ñaõ noùi: ‘Sôû kieán thaät söï laø phaùp höõu vi, do tö löông duyeân khôûi, thaûy ñeàu voâ thöôøng, maø voâ thöôøng laø khoå. Khi ñaõ bieát khoå roài, ta ñoái vôùi sôû kieán aáy voâ sôû ñaéc’ ñoù sao?” Caùc ngoaïi ñaïo noùi: “Ñuùng nhö theá! Thöa gia chuû!” Baáy giôø gia chuû Caáp Coâ Ñoäc ôû nôi tinh xaù ngoaïi ñaïo khuaát phuïc dò luaän, kieán laäp chaùnh luaän, ôû trong chuùng ngoaïi ñaïo roáng leân

74. Haùn: chaân thaät höõu vi tö löông duyeân khôûi u ¹ê ¦³ ¬° «ä ¶q ½t °_. Tham chieáu Paøli: yaö kióci bhuøtaö saíkhataö cetayitaö paticcasamuppannaö, “Phaøm caùi gì laø thaät vaät, ñöôïc taïo thaønh bôûi taâm tö, sanh khôûi do duyeân”. Trong baûn Haùn: bhuøta (sanh vaät hay thaät vaät) ñöôïc hieåu laø chaân thaät; saíkhataö cetayitaö (ñöôc taïo taùc thaønh do bôûi taâm tö) hieåu laø höõu vi tö löông.

tieáng roáng sö töû roài, ñeán choã Phaät, cuùi ñaàu ñaûnh leã döôùi chaân, ngoài lui qua moät beân, ñem cuoäc ñaøm luaän vôùi ngoaïi ñaïo thuaät laïi heát leân Theá Toân. Phaät baûo gia chuû Caáp Coâ Ñoäc: “Laønh thay! Laønh thay! Haõy neân tuøy luùc haøng phuïc caùc ngoaïi ñaïo ngu si, kieán laäp chaùnh luaän.” Phaät noùi kinh naøy xong, gia chuû Caáp Coâ Ñoäc nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû tuøy hyû ñaûnh leã maø lui. M KINH 969. TRÖÔØNG TRAÛO75 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø taïi thaønh Vöông xaù. Baáy giôø coù tu só ngoaïi ñaïo laø Tröôøng Traûo76 ñeán choã Phaät, cuøng Theá Toân chaøo hoûi an uùy xong, ngoài lui qua moät beân, baïch Phaät: “Thöa Cuø-ñaøm, toâi khoâng chaáp nhaän moïi sôû kieán77.” Phaät baûo: “Naøy Hoûa chuûng78, oâng noùi khoâng chaáp nhaän moïi sôû kieán, vaäy sôû kieán naøy cuõng chaúng chaáp nhaän luoân chaêng?” Tröôøng Traûo ngoaïi ñaïo noùi: “Ñaõ noùi khoâng chaáp nhaän moïi sôû kieán thì caùi sôû kieán naøy cuõng khoâng chaáp nhaän.” Phaät baûo Hoûa chuûng: “Bieát nhö vaäy, thaáy nhö vaäy thì sôû kieán naøy ñaõ ñoaïn, ñaõ xaû, ñaõ lìa, caùc sôû kieán khaùc khoâng coøn töông tuïc, khoâng khôûi, khoâng sanh. Naøy Hoûa chuûng, nhieàu ngöôøi coù cuøng sôû kieán nhö oâng. Nhieàu ngöôøi cuõng thaáy nhö vaäy, noùi nhö vaäy, oâng cuøng vôùi hoï gioáng nhau. Naøy Hoûa chuûng, neáu Sa-moân, Baø-la-moân naøo xaû boû caùc kieán chaáp kia,

75. Moùng tay daøi. Paøli, M.47. Dìghanakha-suttanta. Skt. Dìrghaønkha (Píchel). Bieät dòch, N0100(203). 76. Tröôøng Traûo . Paøli: Dìghanakha, tu só ñeå moùng tay daøi. 77. Nhaát thieát kieán baát nhaãn . Caùc baûn Toáng-Nguyeân-Minh khoâng coù chöõ kieán. Paøli: sabbaö me na khamati, “Toâi khoâng coâng nhaän taát caû”. Phaùt bieåu cuûa chuû nghóa hoaøi nghi, khoâng tin baát cöù ñieàu gì. 78. Hoûa chuûng . Paøli: Aggivessana.

caùc kieán chaáp khaùc khoâng khôûi, thì haøng Sa-moân, Baø-la-moân naøy raát ít coù ôû theá gian. “Naøy Hoûa chuûng, y cöù vaøo ba loaïi kieán. Nhöõng gì laø ba? Coù ngöôøi thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Toâi chaáp nhaän taát caû.’ Laïi coù ngöôøi thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Toâi khoâng chaáp nhaän taát caû.’ Laïi coù ngöôøi thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Toâi chaáp nhaän moät phaàn, khoâng chaáp nhaän moät phaàn.’ “Naøy Hoûa chuûng, neáu chuû tröông chaáp nhaän taát caû, kieán chaáp naøy cuøng sanh vôùi tham, chaúng phaûi khoâng tham; cuøng sanh vôùi nhueá, chaúng phaûi khoâng nhueá; cuøng sanh vôùi si, chaúng phaûi khoâng si; raøng buoäc, chaúng lìa raøng buoäc; phieàn naõo, chaúng thanh tònh; aùi laïc, chaáp thuû, nhieãm tröôùc sanh. Hay neáu coù kieán chaáp nhö vaày: ‘Ta khoâng chaáp nhaän taát caû’, kieán chaáp naøy chaúng cuøng sanh vôùi tham, chaúng cuøng sanh vôùi nhueá, chaúng cuøng sanh vôùi si; thanh tònh, khoâng phieàn naõo; lìa raøng buoäc, chaúng raøng buoäc; khoâng aùi laïc, khoâng chaáp thuû, khoâng nhieãm tröôùc sanh. Naøy Hoûa chuûng, hay neáu coù kieán chaáp nhö vaày: ‘Ta chaáp nhaän moät phaàn, khoâng chaáp nhaän moät phaàn’; vaäy neáu chaáp nhaän thì caâu höõu vôùi tham,... cho ñeán sanh nhieãm tröôùc; coøn neáu khoâng chaáp nhaän thì ly tham... cho ñeán khoâng sanh nhieãm tröôùc. Ña vaên Thaùnh ñeä töû kia neân hoïc: ‘Neáu ta thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Ta chaáp nhaän taát caû’, seõ bò hai haïng ngöôøi cheâ traùch vaø caät vaán. Nhöõng gì laø hai? Ngöôøi khoâng chaáp nhaän taát caû vaø ngöôøi moät phaàn chaáp nhaän, moät phaàn khoâng chaáp nhaän. Hoï seõ bò hai haïng ngöôøi naøy cheâ traùch. Vì bò cheâ traùch neân bò caät vaán. Vì bò caät vaán neân bò haïi. Kieán chaáp kia vì bò cheâ traùch, bò caát vaán, bò phaù haïi neân hoï xaû boû kieán chaáp ñoù, coøn nhöõng kieán chaáp khaùc thì khoâng coøn sanh trôû laïi. Cuõng vaäy ñoaïn kieán, xaû kieán, ly kieán, caùc kieán khaùc, khoâng coøn töông tuïc, khoâng khôûi, khoâng sanh. “Ña vaên Thaùnh ñeä töû kia neân hoïc nhö vaày: ‘Neáu ta thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Taát caû khoâng chaáp nhaän’, seõ bò hai haïng ngöôøi cheâ traùch vaø hai haïng ngöôøi caät vaán. Nhöõng gì laø hai? Ngöôøi chaáp nhaän taát caû vaø ngöôøi moät phaàn chaáp nhaän, moät phaàn khoâng chaáp nhaän. Hai haïng ngöôøi cheâ traùch vaø caät vaán nhö vaäy, ‘... cho ñeán khoâng töông tuïc, khoâng khôûi, khoâng sanh.’ “Ña vaên Thaùnh ñeä töû kia neân hoïc nhö vaày: ‘Neáu ta thaáy nhö vaày,

noùi nhö vaày: ‘Ta moät phaàn chaáp nhaän, moät phaàn khoâng chaáp nhaän’, seõ bò hai haïng ngöôøi cheâ traùch, hai haïng ngöôøi caät vaán. Nhöõng gì laø hai? Laø ngöôøi thaáy nhö vaày, noùi nhö vaày: ‘Ta chaáp nhaän taát caû vaø khoâng chaáp nhaän taát caû’. Hai tröôøng hôïp bò traùch nhö vaäy, ‘... cho ñeán khoâng töông tuïc, khoâng khôûi, khoâng sanh.’ “Laïi nöõa, Hoûa chuûng, thaân coù saéc goàm boán ñaïi

thoâ keäch nhö vaäy, Thaùnh ñeä töû neân quaùn voâ thöôøng, quaùn sanh dieät, quaùn ly duïc, quaùn dieät taän, quaùn xaû. Neáu Thaùnh ñeä töû soáng maø luoân quaùn voâ thöôøng, quaùn sanh dieät, quaùn ly duïc, quaùn dieät taän, quaùn xaû, thì soáng ñoái thaân kia söï tham duïc thuoäc veà thaân, söï nhôù töôûng veà thaân, caûm thoï veà thaân, söï nhieãm veà thaân, söï ñaém tröôùc veà thaân vónh vieãn dieät tröø khoâng coøn. “Naøy Hoûa chuûng, coù ba thöù caûm thoï. Ñoù laø khoå thoï, laïc thoï vaø baát khoå baát laïc thoï. Ba thöù caûm thoï naøy caàn coù nhaân gì, taäp gì, sanh gì, chuyeån gì? Ba caûm thoï naøy caàn coù xuùc laø nhaân, do xuùc taäp, xuùc sanh, xuùc chuyeån. Moãi moãi xuùc taäp khôûi, thoï taäp khôûi; moãi moãi xuùc dieät taän, thoï dieät taän; vaéng laëng, trong maùt, vónh vieãn heát saïch. Ngöôøi kia ñoái vôùi ba thoï naøy, bieát roõ khoå, bieát roõ laïc, bieát roõ khoâng khoå khoâng laïc; bieát nhö thaät moãi moãi thoï hoaëc taäp khôûi, hoaëc dieät taän, hoaëc vò ngoït, hoaëc tai haïi, hoaëc xuaát ly. Khi ñaõ bieát nhö thaät roài, ñoái nhöõng thoï aáy lieàn quaùn saùt voâ thöôøng, quaùn sanh dieät, quaùn ly duïc, quaùn dieät taän, quaùn xaû boû. Ngöôøi aáy ngay nôi toaøn thaân mình bieát nhö thaät caùc caûm thoï, nôi toaøn phaàn sanh maïng mình bieát nhö thaät caùc caûm thoï. Neáu ngöôøi aáy sau khi thaân hoaïi, maïng chung, ngay luùc aáy caùc thoï hoaøn toaøn chaám döùt, khoâng coøn gì nöõa. Baáy giôø, ngöôøi aáy nghó raèng: ‘Luùc bieát roõ caûm thoï laïc thì thaân mình cuõng hoaïi, luùc bieát roõ caûm thoï khoå, thì thaân mình cuõng hoaïi, ngay luùc bieát roõ caûm thoï chaúng laïc chaúng khoå, thì thaân mình cuõng hoaïi, thaûy ñeàu thoaùt khoå. Ñoái vôùi caùi caûm thoï laïc kia lìa raøng buoäc, chaúng raøng buoäc; ñoái vôùi caùi caûm thoï khoå kia lìa raøng buoäc, chaúng raøng buoäc; ñoái vôùi caùi caûm thoï chaúng laïc chaúng khoå kia, lìa raøng buoäc, chaúng bò raøng buoäc. Lìa raøng buoäc gì? Lìa tham duïc, saân nhueá, ngu si; lìa sanh, giaø, beänh, cheát, öu, bi, khoå, naõo’. Ta noùi nhöõng ñieàu naøy goïi laø lìa khoå.” Vaøo luùc baáy giôø, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát vöøa môùi thoï giôùi cuï tuùc nöûa thaùng, Toân giaû ñang caàm quaït ñöùng sau haàu Phaät. Luùc aáy, Toân

giaû Xaù-lôïi-phaát töï nghó: ‘Theá Toân ñaõ khen ngôïi noùi ôû nôi phaùp naøy, phaùp kia maø ñoaïn duïc, ly duïc, dieät taän duïc, xaû duïc.’ Toân giaû Xaù-lôïi- phaát ñoái vôùi töøng phaùp naøy quaùn saùt voâ thöôøng, quaùn sanh dieät, quaùn ly duïc, quaùn dieät taän, quaùn xaû boû, khoâng khôûi caùc laäu, taâm ñöôïc giaûi thoaùt. Baáy giôø, xuaát gia ngoaïi ñaïo Tröôøng Traûo xa lìa traàn caáu, ñaéc phaùp nhaõn tònh. OÂng thaáy phaùp, ñaéc phaùp, giaùc ngoä phaùp, thaâm nhaäp phaùp, thoaùt khoûi caùc nghi hoaëc, khoâng do ngöôøi khaùc ñoä, vaøo trong Chaùnh phaùp luaät, ñöôïc voâ sôû uùy, lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, söûa laïi y phuïc, ñaûnh leã Phaät vaø chaép tay baïch Phaät: “Con xin ñöôïc xuaát gia thoï giôùi cuï tuùc ôû trong Chaùnh phaùp luaät, ôû trong Phaät phaùp tu caùc phaïm haïnh.” Phaät baûo xuaát gia ngoaïi ñaïo Tröôøng Traûo: “OÂng ñöôïc xuaát gia thoï cuï tuùc trôû thaønh Tyø-kheo, ôû trong Chaùnh phaùp luaät.” Ñöôïc xuaát gia trôû thaønh thieän lai Tyø-kheo. OÂng suy nghó lyù do ngöôøi thieän nam caïo boû raâu toùc, khoaùc aùo ca-sa, chaùnh tín xuaát gia hoïc ñaïo, soáng khoâng nhaø... cho ñeán taâm thieän giaûi thoaùt ñaéc A-la-haùn. Phaät noùi kinh naøy xong, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, Toân giaû

Tröôøng Traûo nghe Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.